

pén

... za lepší
popek ges
ne vén!

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
29. avgusta,
2002,
89. številka

V septembru dva pomembna prihoda: v ponedeljek, 23.,
pride jesen, nato v četrtek, 26., novi Pén!

Gasilstvo

Županja Vika bo gasila pri županu Jožefu

Lotmerški gospodje, ki slišijo na klic NA POMOČ, so ponosni, ker je njihova uspešnost nadpovprečna. Če bi se zgodilo še več požarov in podobnih dogodkov, bi jim bili gotovo kos. V vsakem primeru pa je za gasilsko učinkovitost Prlekov slišala tudi njihova rojakinja, sicer začasna ljubljanska županja VIKA POTOČNIK. Pentutelušajo, da bo postala (aktivnogaseča) članica GD PRECETINCI, o čemer priča prešerno snidenje z njihovim predsednikom MIRKOM LEBARIČEM. Družbo jima delata prvi mož Gasilske zveze LOTMERK MILAN KEČEK in tamkajšnji župan JOŽEF ŠPINDLER.

jož

Gasilci v Veržeju ogorčeni

Kako bi se počutili, če bi se vam kdo podelal na domači prag? Gotovo vam ne bi bilo vseeno! In podobno velja tudi za VERŽENCE, ki jih je nedavno obiskal prvi mož SLO-parlamenta Borut Pahor. Skupaj so slavili 110 let poveljevanja v slovenskem jeziku, česar so se očitno razveselili tudi konji. Morda celo malo preveč, saj jim je v praznični ihti ušlo (iz zadnjic). Nekaterim bolj, drugim manj. Vsekakor pa vsem skupaj dovolj, da so morali vrli gasilski organizatorji jadrno pomesti ostanke iztrebkov ...

jož

Bi bili radi učinkoviti? Včlanite se v Ribiško družino G. Radgona (TE Tišina)!

Njihovi ribiči so namreč nenadkriljivi.

Ujamejo ogromno rib in se ne ozirajo na zlonamerne komentarje, češ da je njihova uspešnost povezana z dobrim poslovanjem regijskih ribarnic.

Zadnji ribiškokarski dogodek je bil v GRADIŠČU, kjer je ujel JANEZ ŠNAJDER v konkurenci 38 namakalcev trnka krapa, težkega dve kili in trideset dek.

To samo po sebi ni rekordna teža, če pa računamo, da je bilo v času tekmovanja oblačno in krapji niso dobro videli trnkov, je dosežek (po Hochfilzen-Dremmlerjevem izračunu) vreden toliko kot 16,7-ki-logramski krap v normalnem vremenu.

Čestitamo!

frku

Car je ujel 2,3 kile

Ribištvo

Janči, ti si CAR!

Kakanje

Ne mi kakat za ovratnik!

Tuta tut!

Svetovni nogometni zvezdi v boju za našo Matejo

Luis for ever

Verjemite ali ne, ampak tokratna tuta tut je resnična bomba. Nekdanja BELTINČANKA in sedanja SELANKA (srečno poročena z vratarjem ta čas najatraktivnejšega regijskega nogometnega kluba KRIŽEVCI), se je udeležila kondicijskih priprav dveh največjih žogobrcarjev sedanjosti!

Pišemo o pevki SLOVENSКИH MUZIKANTOV MATEJI HORVAT ZVER, ki je kondicijsko pripravljala dva nogometaša. Gospoda LUISA FIGA (PORTUGALSKA) in ZINEDINA ZIDANA (FRANCIJA). Oba sta za Pentute izjavila, da so bile priprave uspešne in da bosta prav zavoljo izjemne uspešnosti in strokovnosti naše Mateje ter poskočnih not njenih muzikantov na letošnje sezono pripravljena kot še nikoli.

Šutni, Zinedine!

P. S.: Antitatarska resnica: fotografiji sta nastali v avstrijskem IRDNINGU, kjer so gostovali Slovenski muzikantje, istočasno pa so bili tam na pripravah nogometaši REALA iz MADRIDA, katerega člana sta tudi Figo in Zidane.

Dvigovanja

*Ka je te zdaj tak
smejšno?*

**Somaševala sta
g. Mihalič in g. Grabar**

Ondan se je župan SV. JURJA OB ŠČAVNICI odločil, da bo pomagal pri razsvetljevanju svojega (komunalnega) ljudstva. Tako se je dogovoril s tamkajšnjim župnikom, da naj mu dovoli, da se pridruži maševanju v čast dobremu imenu občine, sodelovanju in bratstvu med narodi (pa tudi narodnostmi).

Tako sta gospoda SLAVKO MIHALIČ (župan s knjigo) in ŠTEFAN GRABAR (župnik brez nje) pridigala o težavah sodobnega časa. Njuna klena in neposredna beseda je naletela na odobravanje faranov, ki si želijo tudi v prihodnje najtesnejšega sodelovanja župana in župnika.

šs

Ona kvišku, on pa v smeh!

Pentutarski fotograf je nedavno zabeležil tale dokument: eden najaktivnejših članov vinogradniškega društva na sončni (Gorički) strani Alp JANI ŽILAVEC je v predtrgatvenem zanosu dvignil na (svoje) levo rame mlado damo. V zadnjem času je znana kot prekmurska vinska kraljica. Gre za mladenko LEO LEHNER iz ČERNELAVEC, ki med najprijetnejšimi dogodki v svojem mladem življenju prisega na druženje s tramincem (ne gre za popivanje, pač pa za kulturno degustacijo).

juza

*Porazus Murrus
alias Alan Mesarič*

Nova ptičica v Fazaneriji

**Dvigajo se
mu lasje**

Če že zogobrcarske predstave Murinih nogometašev ne zbudajo posebne pozornosti, pa nekateri fantje v črno-belih dresih skrbijo za to, da oboževalkam ni dolgčas.

Tako se je v Fazaneriji pojavila nova vrsta ptic, ki so jih prekmurski ornitologi poimenovali FAZANERIUS PORAZUS MURRUS. Njihova značilnost je precejšnja dvignjenost lasišča. Sicer pa se v zadnjem času lasje dvigajo tudi privrženecem Mure ...

frbo

Poduhovljenost

Držiš?

Držim, da ne izgubim!

Naši bralci pišejo in pozdravljajo

Spoštovani urednik!

V vročih poletnih dneh sem posnela to fotografijo. Ker v Penu pogosto objavljate kaj podobnega, bi mogoče bila za objavo tudi ta. In še moj komentar k fotografiji:

»Pa ste me! Senca je, senca - pijače pa nikjer.«

Metka Recek
9262 Rogoševci 5

S spoštovanjem!

**Mlinar Kolenko najboljši
pri ženskih hlačkah**

Več kot očitno je, da so bile tone zrnja in moke, ki jih je v vrečah dvigoval in prenašal bistriški mlinar ANTON KOLENKO, pravšnja priprava na tekmovanje v izobešanju ženskih spodnjic. Tekmovanje je pripravilo Društvo za zaščito ženskih organov pred infekcijo, ki se ji reče monofax-infectus masculinus in je zadnjih letih čedalje akutnejša. Sodelovalo pa je 43 kvalificiranih izobeševalcev iz vse Regije. Nekaterim, poročajo Pentute, so se pri obešanju vročih hlačk pošteno tresle roke.

Izobešanja

*Je bi pa listo, ka
je v »lačkaj«!*

ioq

RAZMIŠLJANJE

Milan Vincetič

V ponedeljek bo spet stara, zljajana pesem: televizija bo pr-

ve prispevke namenila prvemu šolskemu dnevu in skrbi naše države za zdravo in prijazno šolo, hkrati pa poklicala pred kamero policista, ki bo prisegal, da bo policija vse leto skrbela za varno pot malčkov v šolo, sociologi in demografi bodo tarnali o premajhni nataliteti, ki povzroča zapiranje šol, proletarci, ponavadi tisti, ki jim šola nikoli ni dišala, pa bodo privošljivo žvečili prosvetarjem, češ začelo se je, počitnic je konec, tudi vam bo budilka odslej zvonila petkrat na teden.

Vse lepo in prav. Prosvetarji bodo tekali po hodnikih z neizpolnjenimi dnevniki, redovalnicami in razno raznimi formulirji, ravnatelji bodo skušali narediti kar najboljši vtis na starše in »prvčke«, pa naj gre za osnovne ali srednje šole, v zbornicah bo pravi direndaj, le v glavah učencev bo še zmeraj zaspano. Poletni dnevi, pa naj so se iztekli na domačem dvorišču ali v »bleščavih« hrvaskih letoviščih, bodo še nekaj dni ključali kot razglednice, ki jih je treba znova odposlati.

A kljub elanu in zagonu bo v zraku visel oblak nelagodja in nezadovoljnosti. »Prvčki« bodo trepetali pred učenci iz višjih letnikov, ki so jim pripravili svojevrstni krst, prosvetarji bodo pogledovali proti ravnatelju in ministrstvu, če se je še našel kak »fičnik« za njihove borne plače, starši bodo obupano pogledovali v denarnice, ki so jih dodobra izsušile cene učbenikov, cerkev pa bo spet kot ničkolikokrat dvignila glas, češ da v šolskih programih ne najdejo razumevanja za nelaično šolo, ki je povrh še obremenjena s prejšnjimi ideološkimi časi.

Skupinska slika s šolo

Kako logično. Vsi držijo roke k sebi. »Prvčki«, da se ne bi znašli v straniščih pod pipami, prosvetarji, da bi povečali vrednost točk in plačilnih razredov, cerkev

(beri: katoliška) pa, da je spet ostalo toliko in toliko pravkar diplomiranih laičnih teologov brez službe. Tu je pravzaprav največji kleč: kam s katoliškimi, povrhu pa še univerzitetno izobraženimi umniki, ki najdejo sedaj le priložnostna dela v župniščih ali v drugih bolj ali manj cerkvenih ustanovah. Sveto seme, ki je v njih, se ne more razsejati, ni jim dano, da bi pod streho šole, in to državne, čeprav je Cerkev po Ustavi ločena od države, razširjali in utrjevali svoj zveličavni nauk. Da ne bo pomote: o temeljnih verskih spisih, pa naj gre za krščanstvo, islam ali budizem, se učenci seznanijo ob interpretaciji odlomkov v berilih, verouk pa je seveda stvar vsakega posameznika in seveda vsake veroizpovedi in verske ločine.

Res je: v naših šolah pa nečesa primanjkuje. Rekel bi: domovinske vzgoje. Take, ki bi učencem razjasnila obzorja. Ki bi jim predstavila našo kulturno in narodopisno zakladnico. Ki bi jim dala vedeti, kje je naše pravo mesto v globalni vasi. Ki bi jim razbila naše frustracije in travme o majhnosti in neprepoznavnosti. Ki bi jim dala vedeti, da niso le športniki nosilci slovenske plamenice v svet. Predmeta slovenski jezik s književnostjo in zgodovina sta namreč premalo, potrebovali bi torej predmet, ki bi nas vzgajal najprej v slovenske in šele potem v evropske državljane. Torej predmet, ki bi tudi vzgajal. Ob katerem bi spoznali vsaj temeljne etične, moralne in predvsem kulturne vrednote. Ki smo jih, žal, dandanes kar odrinili na stranski tir.

Če mene vprašate, ki si že več kot dvajset let služim kruh v šolstvu, bi dejal takole: šole naj še naprej ostanejo laične. Nobene ideologije ali kakršnega koli verskega nauka ne potrebujejo, posebej pa še na našem versko mešanem območju ne. Več poudarka pa bi bilo treba dajati kulturno-narodnotvornim vsebinam, čeprav, kot govorijo evromani, slovenščina in Slovenija nista ogroženi. Poleg tega bi morala država skrbeti za strategijo šolstva, na kar dandanes še kako pozablja. Tako je država v imenu nekakšne evrobirokracije pozabila na poklicno izobraževanje. Kar za nekaj poklicev ni mogoče dobiti pri nas ustrezne izobrazbe. Sta pa zato gimnazijomnija ter prevelik vpis na raznorazne ekonomsko-poslovniške usmeritve. Kot da bo naša država v bližnji prihodnosti kot cenene ameriške nadaljevanke, v katerih nastopajo samo pravniki in ekonomisti. V ponedeljek bo torej za neke velik, za veliko večino pa navaden delovni dan. Samo več pompa bo, šola in šolniki bodo spet v prvem planu, pozabljeno pa bo, da je pravzaprav življenje prava šola in da je med nami večina večnih ponavljalcev, le peščica pa se pririne do statusa diplomantov. Ki pa to ne bi bili, če ne bi šli tudi skozi kolesje naše (laične) šole.

V Rusiji so vse do včeraj verjeli, da je preteklost pokopana. Prihodnost, ki jo je politika Gorbačova zarisala z zmedo skrajnosti, je pokazala svoje demokratične zobe. Že Jelcin je preimenoval dan oktobrske revolucije – 25. oktober oz. 7. november – v dan sloge in narodne sprave: tako kot so spremenili Srbi poraz na Kosovskem polju v dan zmagoslavja. V obeh primerih je kri z leti postala voda, izginila je, izbrisala se je iz zgodovinske zavesti najrazličnejših »poraženih zmagovalcev«. Slovenija in Hrvaška sta bili vse do konca prve svetovne vojne obrobni pokrajini, tranzitni deželi. Prek prve si lahko iz Bratislave ali Budimpešte prišel do Trsta, prek Hrvaške do Sredozemlja. Da je bilo tako, zgovorno pričajo Mozartove kočije: na poti z Dunaja v Trst ga nikoli ni zanesla pot ne v Ljubljano ne v Zagreb. Morda zaradi tega današnji slovenski bogatini, trgovci in politični poslovneži še vedno raje potujejo na vzhod, vzdolž in povprek Balkana, po »svojem podeželju«, kot pa po modernih evropskih deželah, kjer je težko, razen svoje radovednosti in vzhičenosti, karkoli drugega prodati, unovčiti. Pa še to dvoje je za Evropejce toliko samoumevno, da ni unovčljivo, da jim še na misel ne pride,

vanjo metali odtrgane strani iz knjige Vladimirja Sorokina Modro salo. Povod za protest približno petsto mladih nezadovoljnežev je pogodba med gledališčem in pisateljem o adaptaciji njegove knjige za gledališko predstavo na odru znanega moskovskega gledališča. Ruski pisatelji so se zdrznili: »Bili smo prepričani, da je čas preganjanja, zažiganja in uničevanja knjig ter deportacij del zgodovinske preteklosti, a kaže, da smo zadnjih deset let živeli v veliki zmoti.« Ta stavek je zapisan v javnem protestnem pismu Društva književnikov Rusije. Zganilo se je tudi moskovsko tožilstvo, pa ne da bi zaščitilo izpovedno pravico ruskega književnika, marveč da bi ga obtožilo. Pisatelj Vladimir Sorokin je tako obtožen za nezakonito širjenje pornografskega gradiva. Na indeksu je njegova knjiga Modro salo, mogoče pa bodo obtožnico razširili tudi na roman Led, ki ga je pisatelj objavil spomladi letos. Tako kot je pisatelj oživil v svojem romanu Hruščova in Stalina, je vpletla pisateljica Polina Daškova v svoj »krimi« roman nezakonito vnukinjo Dostojevskega. Kriminalistični romani so danes v Rusiji moda: dobro se prodaja politični triler FSB minira Rusijo. FSB je kratica za Zvezno službo za varnost, knjigo sta napisala

Branko Šomen

Ruski gozd

Ruski književnik Vladimir Sorokin, prozni kralj pornografije

da bi nam prisluhnili in pomagali ozdraviti naše komplekse. Svet pa se je zamajal v svoji glavni osi: edina avtoriteta je ostala Amerika (Severna, da ne bo pomote), Rusija zgublja svojo staro moč in avtentičnost in išče novo, Evropa se ukvarja z združevanjem različnih valut, predvsem pa posebnosti posameznih držav, in še dolgo bo trajalo, da bo postala država zvezdnih dežel, kot so si to zamislili za gospo Evropo v starih čipkah stasiti, računalniško in ne preveč čustveno nabildani vojaki in idejni voditelji Združenih držav. Na vseh šivih poka, izpod obnošenih ideoloških oblek sili na površje nova kostumografija, ki so jo nekateri prepoznali kot »nič-novegapodsoncem«, drugi pa s strahom pričakujejo nove Drakule, Goleme in Nadljudi.

V Rusiji, in tu se bomo tokrat zadržali, rase ul-tradesničarsko razpoloženje, znano kot gibanje Ruska enotnost, ki si je izbralo in tudi nadeło za prepoznavni znak prestilizirani kljukasti križ na rokavih svojih črnih srajc, »borcev za čistočo ruskega naroda in ruske zemlje«. V posebej najetih dvoranah se učijo streljati s samokresi, urijo sovraštvo do judov in se pripravljajo na obračun z domačimi »azijskimi brati«.

Ljudem so po radiu sporočili: »Če ne boste prenehali s svojimi zločini, vas bomo izgnali – krive ali nedolžne –, kot je to storil pred nami tovariš Stalin.« Podobnost s stanjem na Kosovu je več kot naključna: to je »slovanski sindrom« do vsega, kar ni rusko, oprostite, srbsko. Publicist Sergej Pavljencov je pokomentiral rusko stvarnost: »Država, v kateri je vladal Hitler, lahko v trenutku zaduši nacistično iskrenje, toda država, ki je Hitlerja premagala, to pošast celo neguje.«

Za takšno razmišljanje je imel konkretno gradivo iz najnovejšega kulturnega življenja z antiliterarnimi posledicami. Že enajst let Rusi popolnoma uživajo svojo demokratično svobodo. Pri tem so najbolj ponosni na »svobodo govora«, na javno izražanje in pisanje, ko so postale vse dočerajšnje državne skrivnosti javno dostopne. Oblasti so odprle državne arhive. Zahodnoevropske kulturne institucije, predvsem muzeji, s tovornjaki odvažajo iz moskovskih skladišč dragoceno, nekoč zaplenjeno kulturno in politično dokumentacijo. Seveda, vsaka fotokopirana stran stane en evro. V Rusiji pa so dali namesto zaplenjenih arhivov iz druge svetovne vojne prednost erotičnim in kriminalističnim romanom, žanroma, ki ju sovjetske oblasti niso dovoljevale polnih sedemdeset let. Aktivisti novovalovskih strank Enotnost in Skupno so objavili »vojno« aktivni pornografiji v sodobni ruski književnosti.

Pripravili so zborovanje pred gledališčem Bolšoj teater. S sabo so prinesli improvizirano straniščno školjko ter

Člani Ruske narodne enotnosti se pripravljajo na obračun s prihodnostjo.

Aleksander Litvinjenko in ameriški zgodovinar Jurij Feljsicki. Osnovna misel knjige je: domovino uničujejo s svojo neumnostjo in diletantizmom prav tisti, ki so plačani, da jo varujejo.

Iz Francije se je vrnil emigrant Eduard Limonov, od 1994. na čelu nacionalboljševiške stranke (tudi to je v Rusiji mogoče!), založnik časopisa z naslovom Limonka: svoje ime je uporabil za ulični naziv za ročno granato. Limonova je FSB lani osumil za ilegalno trgovino z orožjem. Mi se ga spominjamo kot Karadičevega prijatelja: s skupino srbskih književnikov je obiskal obkoljeno Sarajevo. Objavljena in ohranjena je fotografija, kako Limonov z ostrostrelno puško meri na Sarajevo!

Preiskava zoper Limonova je navdihnila pisatelja Aleksandra Prohanova za politični triler Gospod Heksogen. Heksogen je namreč posebno razstrelivo za rušenje hiš po Moskvi. Bralci, ki so knjigo prebrali, trdijo, da je roman najbolj podoben Besom Fjodora Dostojevskega. Gospod Heksogen je celo dobil državno nagrado kot najboljša knjiga literarne sezone. In tako se v »ruskem gozdu« nič ni spremenilo: življenje teče dalje, pod ruskim nebom je vse mogoče. Nadarjenost se meša z anonimnostjo, talentiranost z nasiljem, književnost tone v proteste, protesti zoper literaturo pa samo kažejo, kako nobena država v tranziciji še ni pravna, vse iščejo svojo prepoznavno demokratično podobo, moderno osebno izkaznico za vstop med izbrane. Pot je dolga in naporna, nekateri bodo prišli na cilj prej, drugi z zamudo, a ko bodo na cilju, bodo ugotovili, da je pot sama po sebi cilj, da so načrti, verovanje v človeka in v boljše družbo bistvo zdravega razmišljanja in da uspehov ni treba iskati v zunanjih manifestacijah, organizacijah in političnih usmeritvah. Prijazen dom, srečna družina, iskreni prijatelji, soliden zaslužek, dopoldanski pogled na planine in popoldne kopanje v Piranskem zalivu (v slovenskem morju, da ne bo pomote!) – kaj drugega bi še rad slovenski človek v italijansko-nemško-hrvaškem gozdu?! Gozd je namreč stalno in še vedno okrog nas, samo da ga ne vidimo, ker gledamo drevesa okrog sebe.

Saj poznate pregovor: od toliko dreves ni videl gozda.

Hvala bogu, da je ruski gozd tako daleč.

V hlevu pri Slavičevih v Ključarovcih je zdaj privezanih petdeset konj, med njimi nekaj odličnih kasačev, tudi trenutno najboljši slovenski - štiri leta star DEN MS (desno). Skupaj z voznikom Markom Slavičem FAVORIT na vsaki tekmi, kjer sodelujeta. Ni naključje, da FAVORIT domuje prav pri Slavičevih. Konji so tu doma od nekdaj, prvič so nastopili na kasaški tekmi že daljnega leta 1885. Bili so padci in vzponi, vse so vzdržali in vztrajali. Tradicija, ki ji res ni mogoče oporekati. In v čem je skrivnost. Marko Slavič st. brez dlake na jeziku: »Ohranili so nas moški potomci, sami Marki Slaviči. V naši družini v petih generacijah ni bilo generacije brez moškega potomca! Bogve, kaj bi se zgodilo, če bi družinsko krmilo kdaj imel priložnost prevzeti zet, ki bi ob prihodu k nam prvič v življenju videl konje ...!?»

I. Benko

Zdaj so pri Slavičevih trije Marki: starejši že leta ne tekmuje več. Od takrat, ko ga je sin Marko (desno) prehitel. In zdaj se ob njem že kali novi Marko Slavič (v domačem krogu Markec), na kasaški stezi pa kljub svojim šestnajstim letom že resen tekmovalca, ki po tistem načrtuje: Ko bom velik, bom Marko Slavič - najhitrejši!

Pred začetkom derbija: oba Marka kot da se pripravljata sinhronizirano, vendar vsak zase, vse do najmanjše podrobnosti.

Na pomoč lahko priskočijo samo tisti, ki se tudi sicer ukvarjajo s Slavičevimi konji. Eržlika dela pri Slavičevih. Ob gospodarjih skupaj s sodelavcem skrbi za konje, zato je pred tekmo njena navzočnost dobrodošla in pomembna.

Na tekmovalni stezi (posnetek je z derbija) je vse odvisno od dveh - voznika in konja. Človek in konj, ki sta kar naprej skupaj, imata veliko prednost. Drug drugega poznata tako dobro, da lahko oba predvidita reakcije. Z Denom MS res funkcionirava sinhronizirano, zato sva boljša od vseh, pravi Marko Slavič. Den je temu pritril že med tekmo. Marko Slavič in Den nista dovolila presenečenja nikomur, tudi Marku Slaviču ml. in Davu MS ne, čeprav bi mlademu Marku mnogi med gledalci to privoščili, vsaj slišalo se je tako. Tekma med očetom in sinom sprošča adrenalin ... Ampak, kot smo že zapisali, ta čas šele prihaja ...

Prestizna tekma. 12. slovenski kasaški derbi 2002 12. avgusta na hipodromu v Ljutomeru. Glavni favorit DEN MS z voznikom Markom Slavičem. Vsi poznavalci kasaškega športa so mu napovedovali zmago, čeprav tekma ni bila tvegana, brez konkurence. In posebna zanimivost - glavni konkurent kasaški par DAVE MS z voznikom Markom Slavičem ml. Resna tekma med očetom in sinom. »Markec je dober, trenira že od desetega leta, ampak na velike zmage bo treba še počakati. Odrasti. Garati. Prehitra pot navzgor je lahko nevarna. Mlademu človeku stopi v glavo. Postane domišljav in za dozorevanje v vrhunškega tekmovalca, kar želim, da bi Markec postal,

je to nevarno,« nam zaupa Marko in pristavi, da sinu vsekakor privoščiti dober rezultat in odlično uvrstitev (drugo mesto). Med dirko je pokazal, kako soustvarja naslednika. V boju s sekundami je našel čas za spodbudo, nasvet, tudi jezo, ko je Markec naredil napako. » Lahko sem si to privoščil, ker vem, da je DEN MS res najboljši, vedel sem, da bova zmagala.« Tudi v boju s sekundami sta uspela in z 1:18,7 dosegla najboljši rezultat vseh dosedanjih kasaških derbijev.

Favorit marko slavič&den ms

Jure. Z.

In vse se je končalo, kot so si želeli Slavičevi.

Zmagovalec marko slavič&den ms

Drugo mesto na derbiju v Ljutomeru - Marko Slavič ml. z Davom MS in pokalom, ki mu ga izroča Sonja Bukovec, direktorica Agencije za kmetijske trge pri Ministrstvu za kmetijstvo.

Prvo mesto - Marko Slavič z Denom MS v trenutku, ko mu za rekordni dosežek v imenu Kasaškega kluba Ljutomer član upravnega odbora Stanko Sraka nadeva zmagovalni venec.

Dan po derbiju

Dav MS je mirno počival v svoji »sobi«, to si je zaslužil. Marko Slavič pa si ni imel časa privoščiti prav tako zasluženega počitka. Podkavanje, treniranje, sto organizacijskih podrobnosti, ob vsem še podjetništvo in kmetovanje. Težko verjameš, da zmorejo vse to, ampak tekmovalni duh in sloga v navezi zmoreta marsikaj. Moški del družine, ki je neposredno povezan z okrog štiristo pokali, je za nekaj minut odložil delo: po vrsti po starosti trije Marki, čisto levo najmlajši Mitja. Ženski par pa je bil po opravkih: mama Frančka v hiši, snaba Brigita pa na firmi, kjer so imeli inšpekcijo.

Slavičevi res niso več klasična kmetovalci, so pa lastniki Ljutomerčana z okrog 900 hektarji zemljišč in razvejeno

proizvodno dejavnostjo, tako da še naprej ostaja naveza kmetovanja s konjerejo, kar je tradicionalna značilnost uspešnih kasačev z Murskega polja. Z različnimi dejavnostmi tvorijo celoto, ki bi jo kakršnakoli kriza težko sesula. Samo s konjerejo in tekmovalni bi bilo težko. Podpora od zunaj pa je pičila. Nekaj malega, komaj omembe vrednega za konjeniške klube, čeprav je ob vinu kasaški šport najbolj razpoznavna prleška značilnost! Prepričani smo, da se tradiciji tudi v naslednjih nekaj desetletjih ne bodo izneverili. Tu sta že Marko ml. in Mitja!

Le kaj je s pomursko lepoto ali morda s samozavestjo lepih deklet, da se ne upajo prijaviti na lepota tekmovanja. To si je upala Tadeja Koren iz Radencev in postala miss Pomurja 2002. O tem smo že poročali, njo pa smo povprašali, kako je doživela prejetje lente in vsega tistega, kar se dogaja v zakulisju. Sicer pa je Tadeja zelo preprosta in družabna punca, ki poleg lepote izžareva tudi očarljivost. Zaupala nam je, da rada kuha, da ima zelo rada živali in, da ne pozabimo, tudi svojega fanta, ki ji vedno stoji ob strani. Tadeja študira na Ekonomski fakulteti v Mariboru, v drugem letniku se bo odločila za smer marketing. Ukvarja pa se tudi z manekenstvom.

Tadeja Koren, miss Pomurja 2002

Dobila sem liter

viskija in večerjo za dve osebi

Kako skrbiš za svojo lepoto, za svoje telo in kondicijo?

Na fitnes ne hodim, rada pa doma telovadim ali tečem. Ko tečem proti Petanjcem, rada povabim s seboj svojo sestro. Veliko raje tečem v Žerovincih, kjer živi moj fant. Tam lahko bežiš v naravi, pa še nihče te ne vidi. Srečo imam, da s težo in postavo nikoli nisem imela kakšnih večjih težav, zato telovadim, ko imam čas.

Si bila že od malega tako vitka?

Ja, že od malega, zato nikoli nisem pazila, da česa ne bi smela jesti. Jaz jem čisto vse. Najraje pa ima različne omake, pire krompir, *pohano* s pomfrijem ali pico ...

Kako so tvojo »subost« prenašali starši, stari starši?

Mama vedno pravi, da bi morala več jesti, da se ne bi posušila.

Si bila kot deklica zadovoljna sama s sabo?

Nič posebnega, mislim, da sem sedaj veliko bolj zadovoljna sama s seboj.

S katerim delom svojega telesa si najbolj zadovoljna in kaj bi spremenila?

Več ali manj sem zadovoljna sama s sabo. Spremenila bi edino mišice na nogah, ki so preveč močne. Ampak drugi pravijo, da je to čisto v redu.

Kaj pa pred tekmovanjem, se kaj posebno pripravljáš, so stvari, ki jih ne smeš jesti, bolj telovadiš?

Ne, ne, jaz tudi pred tekmovanji povsem normalno živim. Delam in jem vse tako kot druge dni. Dobro pa je, da pred tekmovanjem več telovadiš, saj so mišice potem bolj napete.

Ali se dekleta pred tekmovanji bojijo, da bi pridobile kakšen kilogram?

Nekatere so bolj okrogle, ampak o kilogramih se ne pogovarjajo. Mi pa kdaj katera pravi, kako srečna sem lahko, da sem tako suha.

O čem pa se dekleta pogovarjate?

Nič kaj posebnega, bolj o stvareh, povezanih s tekmovanjem. Na regionalnem tekmovanju se nismo še tako dobro poznale. Na polfinalu smo že bolj navezale stike.

Jaz sem se največ družila z eno iz Podlehnik. Mlajše tekmovke pa so bolj živahne in razposajene, me starejše pa že bolj umirjene.

Ste dekleta na tekmovanju prijateljice

ali tekmice? Si med sabo pomagata?

Ja, si, kdaj pa kdaj si tudi kaj posodimo.

Nekoč je neka manekenka izjavila, da na modnih revijah, na primer, ni vedno prijateljskega odnosa med dekleti, in da si rada nagajajo. Se spotikajo na odru, si nalašč potrgajo nogavice. Se kaj takega dogaja ...

Ja, to se je meni že zgodilo. Imele smo še nastop pred žirijo. Jaz sem si šla zamenjat modrček, ena od deklet se je javila, da gre z mano. Imela sem bluzo, ki se je na hrbtu zavezala s trakci. Ko mi je zavezovala trakce, jih je tako močno zategnila, da so šivi popokali. Izgovarjala se je na slab material. Po moje pa je bilo nalašč, saj je bila majica nova in priznane firme. Na srečo se to pred komisijo ni videlo. Drugače pa se razumemo.

Katera od vrhunskih manekenk pa je tebi naj naj?

pritekkel na oder, z voditeljico sta nekaj na papirju črtala in popravljala, glasbeniki pa so morali zaigrati še eno skladbo, čeprav tega ni bilo v scenariju. Šele potem so razglasili dvanajst finalistk. Ne vemo, kaj se je v tem času dogajalo.

Imate dekleta občutek, da imajo nekatere protekcijo, več možnosti?

Nekateri se poznajo in se z njimi organizatorji več ukvarjajo. Sicer pa jaz nisem imela občutka, da bi me gledali postrani.

Kako pa je z izborom oblek, ki jih nosite na tekmovanju?

Za polfinale vse dobiš tam, na regijskem tekmovanju pa moraš sam poskrbeti za svojo garderobo. Zgodilo se je, da smo vse dobile prevelika oblačila, a smo dobila druga. Sicer pa je največje razlika v oblačilih za prosti čas, nekatere

imeti in kaj vse moraš prinesiti s sabo, kar ni poceni. Pred tekmovanjem imam gotovo več deset tisoč tolarjev stroškov. Marsikdo, ki me je po tekmovanju srečal, mi je rekel; sedaj pa na veliko služiš. Meni pa se zdi, da sedaj ravno zapravljam.

Miss ponavadi dobijo kakšne avtomobile, potovanja ... Kaj si dobila ti?

Liter viskija in večerjo za dve osebi. No, pa šopek. Drugje po Sloveniji so dobile bogatejše nagrade, od zlatnine, vikend paketov, kozmetiko, očala, ure ... Ne vem, zakaj in čemu je vzrok, da je so v Pomurju večja odstopanja. Pa saj se ne gre za to, kaj dobiš, ampak mislim, da tudi organizacija v Pomurju ni bila najboljša.

Kaj pa odziv prijateljic, sorodnikov ...?

Vsi so bili presenečeni in veseli. Jaz sem se prvič udeležila lepotega tekmovanja na Bakovski noči. Takrat se nisem najbolje uvrstila, izkušnje pa so bile. Po tem sem naredila še nekaj tečajev, tudi iz hoje. Največji uspeh pa je vsekakor naziv miss Pomurja.

Si dobila kakšna pisma vsiljivcev, so te bolj oblegali moški, morda nadlegovali ...?

Ne, nič takšnega ni bilo.

Kaj pa zdravo življenje manekenk in modelov?

Jaz ne pijem alkohola, ne kadim in ne pijem kave, čisto nič, in tudi v moji družini nihče ne kadi. Zdravo živim. Res pa je, da druga dekleta na teh tekmovanjih zelo kadijo. Velika večina jih kadi, v vsakem odmoru najprej sežejo po cigaretah.

Kako pa se ti sproščáš?

Nimam kaj posebnega, sedim, se pogovarjam. V zadnjem času nima niti več treme in sem precej sproščena. Velikokrat pa je tudi tako, da če je dobra glasba, se popolnoma skoncentriram in predam

glasbi. Kakšna skladba mi je tako všeč, da se lahko v tistem trenutku sprostim. Tako je tudi, ko sem na odru, popolnoma sproščena sem. Meni je najhuje pred odrom in tik preden stopim na oder.

Občutek, preden razglasijo zmagovalke?

Ko sem na Miss Pomurja 2002 zaslišala svoje ime, sem bila vsa iz sebe. Šlo mi je na jok, priteklo mi je nekaj solz. To so solze sreče in to je čudovit občutek.

Posnetek je z letošnjega motorističnega srečanja v Celju, kjer so se dekleta fotografirala na jeklenih konjičkih.

Naomi.

Zmagala si na regijskem tekmovanju, sedaj je bil polfinale, kjer pa se nisi uvrstila naprej.

Že velik dosežek je, da prideš sploh na polfinale. Težko je sploh »priti notri«. Po moje na to vpliva tudi poznanstvo, zato sem bila zelo presenečena, ko so me izbrali.

Je zraven tudi kakšna kuhinja?

Po moje je. Na polfinalu smo bila dekleta presenečena nad tem, kar se je dogajalo na razglasitvi finalistk. Tik pred razglasitvijo je eden od članov komisije

so dobile obleke, druge trenirke. Na srečo sem jaz dobila obleko, ki mi je pristajala. V trenirki se ne bi dobro počutila. Pa saj člani komisije poudarjajo, da ne gledajo oblačila, in da ocenjujejo posamezno dekle. Ampak to, kar imaš oblečeno, tudi nekaj naredi pri tebi. Če je obleka dobra, se dobro počutiš. In obratno.

Pa finančna plat, ali dekleta s tekmovanjem kaj zasluži?

Tekmovanje predvsem veliko stane. Tam dobimo bolj malo. Obstajajo tudi pravila, kakšno spodnje perilo moraš

46. državno
tekmovanje
oračev

Prihodnje leto bosta predstavljala Slovenijo na svetovnem prvenstvu v Kanadi Belokranjec Anton Filak in Prekmurec Jože Zver

Tehnologija obdelave zemlje se spreminja, pridelovalce pa sili k temu predvsem nuja po pocenitvi pridelovalnih stroškov. Poskusi, da bi plug izginil s polj, se občasno sicer še vedno pojavljajo, vendar praksa kaže, da obdelava polj brez oranja ne bo

Dobro zorano polje ni le v ponos kmetu, pač pa je tudi prvi korak k učinkovitejšemu delu v kmetijstvu. Čeprav tekmovalne razmere niso bili najugodnejše, saj je bila zemlja po nalivu in poplavih razmočena, so orači pokazali in dokazali, da znajo tudi v takšnih razmerah dobro zaorati. Dobra brazda je rezultat znanja in izkušenosti, del tega znanja pa so si od izurjenih tekmovalcev želeli pridobiti tudi obiskovalci.

Favoriti ostajajo favoriti

mogoča. Podnebne razmere v Sloveniji omogočajo pospešen vznik in razvoj plevelov, ki jih je mogoče zatreti z oranjem; z obračanjem zemlje in vnašanjem organskih gnojil pa se izboljšuje tudi njena kakovost.

Dobro zorana in pripravljena njiva za setev je pogoj za visok in kakovosten pridelek. Šol za orače pri nas sicer nimamo in velika večina tistih, ki orjejo svoja polja, je samoukov. Kakovost oranja je zato različna, to pa se najbolj pozna pri pridelkih. Delo s kmetijsko mehanizacijo zahteva dobro usposobljene uporabnike, zato namenljajo v srednjih kmetijskih šolah temu vedno več pozornosti. K usposabljanju oračev pa veliko prispevajo tudi tekmovanja oračev, ki so vedno bolj množična. Na njih se vsako leto pojavljajo novi tekmovalci, spodbudno pa je, da je vedno več mladih, ki uspešno zamenjujejo svoje predhodnike. Znana tekmovalna imena, kot so Kuzmič, Bukvič, Marko, Kuhar, Režonja, Geder, Brglez, Zver ..., uspešno nadmeščajo mladi tekmovalci.

Pomurski orači so se na državnih tekmovanjih vedno dobro odrezali, saj so posegli na šestindvajsetih dosedanjih kar petindvajsetkrat po najvišjem mestu. Najboljši slovenski orači pa se v zadnjem času čedalje uspešneje kosajo tudi s svetovno konkurenco, saj se na svetovnih prvenstvih običajno uvrščajo že med prvo polovico tekmovalcev. Najuspešnejši slovenski tekmovalci na dosedanjih svetovnih prvenstvih je bil prav tako Pomurec Jože Režonja, ki se je uvrstil leta 1995 na tekmovanju v Keniji na odlično 12. mesto.

Pomursko društvo oračev je bilo skupaj z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije organizator letošnjega 46. državnega tekmovanja oračev Slovenije. Udeležilo se ga je 22 tekmovalcev iz desetih slovenskih regij in srednjih kmetijskih šol. Dvočlansko ekipo slednjih so izbrali za nastop na državnem prvenstvu v četrtek, preostali pa so si udeležbo zagotovili na predhodnih regijskih tekmovanjih. Ti so tekmovali z dvobrazdnimi plugi, osem pa se jih je pomerilo še v oranju z obračalnimi plugi. Za naslove najboljših slovenskih oračev so se tekmovalci potegovali v petek in soboto, prvi dan v oranju na strnišču in v soboto še na ledini, uvrstitve v obeh disciplinah pa so odločale o končni skupni razvrstitvi.

Čeprav tekmovalne razmere niso bile najugodnejše, saj je le nekaj dni pred tekmovanjem posestvo Vrzelovih v Turjancih, kjer so se letos pomerili orači, preplavila voda, ki jo je bilo opaziti tudi v odprti brazdi. Vsi orači zato niso imeli enakih tekmovalnih razmer, žreb pa je odločil, na kateri parceli bodo orali.

Vendar večjih presenečenj navkljub vsemu ni bilo, saj so najboljši dokazali, da znajo dobro orati tudi v slabših razmerah. Ekipe, ki so že vsa leta v ospredju, tudi tokrat niso odpovedale in tako je ekipno ponovno slavilo Prekmurje v postavi Jože Zver in Tomaž Nemec, sledita pa ekipi Bele krajine in Ljubljanske regije. Prekmurci in Belokranjci so nenehni tekmeči za najboljše uvrstitve, Zver in Nemec pa sta tokrat le za 7,6 točke premagala

Tetkmovalci mora biti med oranjem pozoren na vsako malenkost. Da bo brazda dobra in po pravilih, je treba plug primerno nastaviti. Pri najsodobnejših tekmovalnih plugih je veliko tega mogoče opraviti v traktorju, nemalokrat pa so še vedno potrebni ključ in podobno orodje.

Antona in Miho Filaka iz Bele krajine, medtem ko sta zaostala Ljubljancina za prvouvrščeno ekipo že skoraj za 50 točk.

Tudi zanimanje gledalcev za tovrstna tekmovanja se povečuje in mnogi si prav pri ogledu le-teh pridobivajo nova znanja, a tudi to je prispevek k doseganju večje kakovosti v tehnologiji obdelave polj ter s tem k doseganju večjih in kakovostnejših pridelkov.

Dobro zorano polje ni samo ponos v kmetu, ampak mora postati tudi prvi korak k učinkovitejšemu delu v kmetijstvu.

Prav tovrstna tekmovanja pa lahko veliko prispevajo k temu.

Ludvik Kovač

Jure Zauneker

Za konec pa še najslovesnejši del tekmovanja – razglasitev najboljših oračev. Kot že velikokrat doslej so se ekipno tudi letos najbolje uvrstili orači Prekmurja. Tekmovalca Jože Zver in Tomaž Nemec sta za 7,6 točke ugnala jekmeca Antona in Miho Filaka iz ekipe Bele krajine.

Komisija, ki ocenjuje kakovost oranja, je pozorna na vsako podrobnost in že najmanjša napaka odločilno vpliva na točkovanje.

Ekipo je z oranjem na strnišču končala in čaka jo še oranje ledine. Šlo je dobro, vendar se bo treba potruditi, da se nekatere napake, ki pomembno vplivajo na ocene in točke, ne bodo ponovile.

Pri oranju je treba paziti na vsako malenkost, na odpiranje brazde, oranje, slog in še posebej na podoravanje rastlinskih ostankov, ki ne smejo biti vidni, korenine pa morajo biti spodrezane. Brazde se morajo tesno nalegati, zadnjih šest brazd z obeh strani razora pa mora biti ravnih in vzporedno s krono.

Obdelave naših njiv si brez oranja ne moremo zamisliti, pravi Lojze Avšič, brez katerega ne mine nobeno tekmovanje oračev. Tudi na letošnjem državnem prvenstvu je vodil vrhovno komisijo, sicer pa je tudi mednarodni sodnik in je že bil na svetovnih prvenstvih. Pravi, da Slovenci dohitevamo svetovno konkurenco, saj se naši tekmovalci na svetovnih prvenstvih v zadnjih letih po rezultatih že uvrščajo v prvo polovico. To nam priznava tudi svetovna zveza oračev, ki je Sloveniji zaupala organizacijo svetovnega prvenstva oračev leta 2009.

S pipcem nad bučo AKCIJA

Začetek akcije: baza je bila pri improviziranem studiu Murskega vala. Tam smo naložili voziček z Irminimi bučami, dvema zabojema (kot delovni puli) in pipcem ter krenili v gnečo iskat svoje stranke. Irma je vlekla, midva sva porivala. Ideja, da buče naložimo na voz, je bila Renatina, ki je voz tudi priskrbela. Bogve, kako bi se akcija končala brez nje.

Upajmo, da je nasmeh obeh iskren. Mag. Zoran Kovač, direktor Veterinarske uprave Republike Slovenije, in gospod Evgen Sapač - Brzi iz Brezovec, še vedno aktiven in pomemben član slovenskega kmečkega sindikata. Fanta sta pokazala, kako se tej reči streže. Najprej je Evgen strokovno pobral in spravljal *koščice* iz buče, nato pa se je nad *tikev* spravljal še mag. Zoran. Prav umetelno je buči izrezal oči, naredil nos in na koncu izrezal usta tako, da se je *smrt* smejala. Še to je povedal, da je to navado iz otroštva prenesel tudi v družino in da z otrokoma vsako leto na tak način izreže vsaj eno bučo. V notranjost buče dajo še svečko. Ob tem moramo dodati, da je bilo v Pomurkinih hali

ves čas veliko zvedavih obiskovalcev. In tam je bila tudi gospa Sonja Bukovec, direktorica Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, ki je Zorana pri "delu" še posebej spodbujala. Drznemo si zastaviti še vrašanje: Je lahko dogodek simbolična napoved razpleta kmečkega punta?

Pravijo, da je Štefan Kobal najstarejši sodelavec Pomurskega sejma. S svojimi proizvodi - hlevsko opremo - se je prvič predstavil obiskovalcem že pred 32 leti. Zmotili smo ga ravno takrat, ko ga je obiskala televizijska ekipa z novinarjem Milanom Skledarjem. Kot pravi poslovnež je Štefan Kobal novinarjem obljubil izjavo pa tudi opravo z bučo se ni odpovedal. Priročno je seme spravljal v vrečko, vmes pa odgovarjal na novinarjeva vprašanja. Tako je ubil dve muhi na en mah. Kot se pač za poslovneža spodobi. Pravi, da se z bučami v mladosti ni ukvarjal, je pa gledal, kako se to dela, zato mu takšno opravilo ni tuje. V času, ko se je g. Kobal ukvarjal z bučo, je šla mimo delegacija z najvišjim državnim vodstvom. Med njimi je bil tudi minister But. "Čudno, da nam varnostniki niso prekontrolirali buč, saj bi lahko bile noter bombe," sem Bojanu samozaščitno komentiral visoki mimo hod. Ampak nič. Na nas se oni niso ozirali, končno pa se na njih tudi Pénova trojka ni. Tako!

Tudi Pénova trojka se mora dejavno in enakovredno vključiti v promocijo slovenskega kmetijstva, ki v tem času poteka na Pomurskem sejmu, smo družno ugotovili, ko smo razmišljali, kje in kako bi izvedli avgustovsko Pénovo akcijo.

Za to so najprimernejše buče, je predlagal Bojan, Irma je rekla, da jih bo priskrbela iz domačega kraja, in tako nadaljnje diskusije ni bilo več: na dan otvoritve Pomurskega sejma se bo Pénova trojka pojavila na sejmišču z bučami, obiskovalci pa bodo morali pokazati in demonstrirati, kaj se da iz buč narediti. Meni je bilo naloženo, da priskrbim nož in zadevo opišem. Tu sem rahlo zamočil, saj sem namesto rednega, kuhinjskega noža prinesel na akcijo majhen žepni nožič. Kakšen vtis je naredil moj nož na sodelujoče, je najbolj slikovito pokomentiral Evgen Sapač - Brzi med akcijo. Ko je vzel v roke bučo in nato ugotovil, kakšen pipec ima v rokah, je njegovo uporabnost tako-le opisal: "Takšen nož ste mi dali, da bi lahko z njim čebele *vkaplal*, ne pa bučo obrezoval in seme trebil!" Kljub vsemu je akcija uspela, kar bo lahko bralec sam ugotovil iz teh nekaj sličic. In kar je najpomembnejše, nihče se ni porezal.

Na splošno je akcija vzbudila kar precej pozornosti. Ko smo na primer prišli z vozom in bučami v Pomurkino halo, sta pristopila dva obiskovalca in se zanimala, kakšne sorte so buče. Da ne bi izpadel noro in nestrokovnjak, sem z vso resnostjo izjavil: "To so neradnovske *tikvene* buče." Gospoda sta bila z odgovorom zadovoljna ...

Joseph Maria R.

FOTO Jurij Zauneker

Marsikatero poslovneževe roke so pokazale njegovo poreklo. Večji je bil gospod, bolj je s ponosom pokazal, kje je odraščal in kaj je delal. Verjetno res drži trditev, da smo vsi Slovenci v tretjem kolenu kmečkega izvora.

Štefan Vörös, izvršni direktor za prodajo osebnih vozil pri AC InterCar iz Ljubljane, je Ljubljančan kot se *sika*. Svoje porenje iz Bratonec ni skrival. Predpasnik si je predpisano opasal in pogumno zarezal v bučo. Dosti iz nje sicer ni naredil, nam je pa vroč sobotni opoldan naredil lepši že s tem, da kot prvi povabljeni ni odklonil sodelovanja.

Gospod, doma od Svetega Jurija ali okolice, je sodelovanje odklonil, čeprav se, kot je povedal, na bučo dobro spozna. Tudi za ceno *šorca* ni hotel sodelovati. "Vsak dan ga imam na sebi, danes, ko sem obiskal Pomurski sejem, pa ga že ne bom imel," je odklonil sodelovanje, čeprav sem imel vtis, da bi nekoličan vztrajnejše nagovarjanje rodilo sadove.

Direktor Mesne industrije Pomurka Milan Koren se zadovoljno smeje. Dokazal je, da ni samo teoretik, temveč tudi praktik. Takoj ko smo ga seznanili z nalogo, je brez besed in dodatnega filozofiranja vzel bučo in nož, zarezal enkrat, dvakrat, dokler se v njegovih rokah ni pokazala dokaj dobro izdelana *bučja* smrt.

Jožica in Heinrich Rühl preživita po upokojitvi večino časa v Sloveniji

Dokler se nista upokojila, sta vsake počitnice preživela v Stavešincih, kjer sta gradila hišo. V Nemčiji, kjer sta bila zaposlena, pa sta trdo delala, da sta zaslužila denar za njeno gradnjo. Danes je drugače. Hiša je zgrajena, Jožica in Heinrich Rühl pa zdaj počitnice namenjata obiskom svojih prijateljev, znancev in sorodnikov v Nemčiji, ki so ostali v njunem Grosse Geräu, kjer sta preživela večino svojih tako imenovanih nemških let. Tudi Heinrich se je že dolgo nazaj navadil na življenje v Sloveniji, poleg tega pa tudi pravijo, da ljubezen ne pozna meja. In s tem se strinja tudi njegova Jožica.

Zakonca Rühl sta se spoznala v Nemčiji, kamor je odšla Jožica iskat službo. Danes večino časa preživita v domačih Stavešincih, Heinrich pa Nemčije ne pogreša preveč, saj je njegova ljubezen do Jožice veliko pomembnejša.

Namesto da bi počivala, sta zidala

Še danes jo vabijo, naj jih obiše

Jožica Rühl se je rodila v Radvencih. Družina ni bila majhna, saj je štela trinajst otrok, ki so se pozneje razkropili po svetu. Tudi Jožica se je po delu v Mariboru in na videmski šoli leta 1965 odpravila za bratom v Rüsselsheim. Tam je bila velika tovarna avtomobilov Opel, kjer je bilo zaposlenih nekaj Slovencev, toda Jožica si je, kljub končani administrativni šoli, najprej našla službo v tovarni umetne svile. Na tamkajšnjem uradu za delo so ji namreč svetovali, naj najprej nekoliko obnovi svoje znanje nemščine, nato pa obljubili, da ji bodo poiskali delo, ki bo primerno njeni izobrazbi. Obljubo so tudi držali in Jožica je kmalu delala v zavarovalniški hiši, ki pa je razglasila, da ima zaposlenih preveč delavcev. Tri mesece je bila brez službe, nakar je dobila službo na banki, nato pa je bila računovodkinja in knjigovodkinja v manjšem podjetju, ki je izdelovalo vijake. Še danes se z veseljem spominja svoje zadnje službe, saj ji še vedno, čeprav je že dolgo v pokoju, vsako leto pošljejo novoletno čestitko in jo povabijo, naj jih obiše.

Danes je vse drugače

Med svojim delom v Nemčiji je spoznala tudi moža Heinricha. Ko sta se spoznavala, mu je veliko pripovedovala o Sloveniji. Še posebej mu je ostal v spominu njegov prvi obisk v naših krajih. Ljudje so bili prijazni. Njegovo takratno neznanje slovenščine jih ni motilo. Življenje je bilo družabno. »Veliko smo peli, bili celo na gostiji,« se spominja Heinrich, obenem pa dodaja, da je danes vse drugače, da

ljudje niso več tako družabni, da se držijo zase in da se ljudje, čeprav iz iste vasi, skorajda ne poznajo več. Kljub temu Nemčije ne pogreša, saj je bil v Stavešincih dobro sprejet. In če v prejšnjih letih zaradi gradnje hiše ni bilo dovolj časa za spoznavanje preostale Slovenije, je tega zdaj na pretek. Ker sta upokojenca, Jožica in Heinrich najraje potujeta na izlete z upokojenskim društvom. Bili so že po vsej Sloveniji, Heinrichu pa je najbolj všeč Bled.

Jožica in Heinrich danes hodita na izlete z upokojenskim društvom, včasih pa ni bilo toliko časa za potovanja. Kljub temu se je našla priložnost za vožnjo z ladjo po enem tamkajšnjih jezer.

Pri hiši je bilo vedno dovolj veselja. Bilo so tudi žalostni trenutki, toda te mora človek pozabiti. Sicer pa so bili ljudje v Sloveniji včasih družabnejši in bolj veseli kakor danes, opažata zakonca Rühl.

privoščila ocvrt lovski zrezek z gobovo omako, francoski krompirček in solato, da o frankfurtskih klobasah sploh ne govorim,« je razložila Jožica. Najbolj se spominja domačih paštet, ki so jih izdelovali na kmetiji Heinrichovih staršev. Ko sta bila letos junija v Nemčiji, sta v trgovini opazila, da prodajajo domače paštete, kot so jih delali včasih. Jožica se je takoj spomnila starih časov in si zaželela paštet, tako da sta jih nekaj tudi kupila. »Toda niso bile tako dobre kot nekdanje,« sta bila razočarana zakonca Rühl.

Delal je v tretji največji banki

Tudi njunim nemškimi prijateljem in sorodnikom, ki ju obiskujejo, je naša pokrajina všeč. Heinrich se je rodil v Gernzheimu ob reki Ren. Njegova družina je bila velika, saj je bilo na njihovi kmetiji poleg staršev še pet fantov in tri dekleta. Ko so starši umrli, so kmetijo prodali, Heinrich pa je našel zaposlitev pri podjetju Neckermann v Darmstadu, kjer so šivali obleke, on pa je bil hišnik. Njegova druga služba je bila v isti zavarovalniški hiši, kjer je delala Jožica, še pred tem pa je delal v bolnišnici za pljučne bolezni. »Takrat je bilo veliko tuberkuloze, velikokrat so nas pregledovali in preverjali, ali tudi zaposleni nismo zboleli,« je povedal Heinrich. Njegova zadnja služba je bila v nemški Dresdner Bank v Frankfurtu, ki je tamkajšnja tretja največja banka. Njegovo delo je bilo v arhivu, kjer se je zbirala pošta za vse bančne oddelke in kamor so se stekala različna poročila in zapisi o bančnih objavah v medijih.

Petnajstega decembra bosta Jožica in Heinrich praznovala petintrideseto obletnico poroke. V teh letih je bilo veliko dogodkov, zakonca Rühl pa se

Obirati bo treba jabolka

Poletja bo kmalu konec in jeseni bosta Jožica in Heinrich zopet odpotovala na obisk v Nemčijo. Do Grosse Geräu bosta z avtomobilom potrebovala slabih deset ur. Heinrich je dober voznik, saj sta imela v petintridesetih letih samo manjšo nesrečo, pri kateri je bilo poškodovano le malo pločevine. Toda v Nemčiji ne bosta ostala dolgo. V domačih Stavešincih bo namreč treba veliko postoriti. »Če že ne drugega, pobrati pridelek v domačem vrtu in obrati jabolka z dreves,« sta se strinjala naša gostitelja.

Heinrich je dober šofer. V življenju sta z Jožico zamenjala kar nekaj avtomobilov, toda v petintridesetih letih sta imela na dolgi poti od Nemčije do Slovenije samo enkrat manjšo nesrečo, v kateri pa je bila le malo poškodovana pločevina.

Nad fikšinskimi grebeni se kopasti oblaki leno pomikajo po modrem nebesnem oboku. Niti oddaljeno grmenje ne zmoti pozne avgustovske spokojnosti.

»Poletja je konec,« pravi Frida Nemeč in pogled ji uhaja na drugo stran slemena, h goricam, kjer se 350 bogato obloženih »jurkovič« trsov pripravlja na pravo jesen, ko se z vseh vetrov vrača Florjanič-Nemčev rod. Ljudem tik ob avstrijski meji je sezonsvo dano od rojstva: od srede 19. stoletja so odhajali na avstrijske in madžarske pristave, pozneje v Slavonijo, danes spet v Avstrijo.

Starih sezoncev je vedno manj, z njimi se pogreza v pozabo del prekmurske zgodovine. Prof. Ludvik Olas, ki je pripravil 1956. leta študijo o naših sezoncih, je ugotovil, da je bilo 1953. leta 20 odstotkov aktivnega prebivalstva z zahodnega Goričkega, kjer je doma tudi Frida Nemeč, na sezonskem delu po vsej državi.

Sedem let na baranjski pustari

»Glejte, te brege sem pogrešala v Baranji, na tisti brezkončni pustari, v Laku, danes Kneževem, kamor smo po drugi vojni od leta 1950 sedemkrat odhajali na sezonsko delo. Viktor Florjanič, moj prvi mož, je bil *paler*, vodja sezoncev, pred tem pa še *podbrigadir* pri Fujsu iz Spodnjih Slaveč. Veljal je za izkušenega sezonca, že med drugo vojno je delal na veleposestvu Miklósa Horthyja, regenta Madžarske. Tam so jim pol zaslužka izplačali, pol pa so dobili v zrnju na puconski ali soboški železniški postaji. Moja družina je v Gerlincih veljala za premožno, doma smo imeli dva para konj in sezonci so nas najemali za prevoze, da smo njih in njihov zaslužek prevažali iz 35 kilometrov oddaljene Sobote. Na taki *furi* sem spoznala prvega moža in sezonsvo naju je povežalo.« Fridini spomini uhajajo v povojno leta, na njeno domačijo na avstrijski meji, kjer so stopali skozi zadnja vrata domačega hleva na strogo varovan mejni pas. Ljubezen, ki se je vzgala na soboški postaji, jo je pripeljala k Florjaničevim v Ropočo, a mlada dva sta kmalu hotela na svoje. Z zaslužkom od sezonskega dela sta kupila skoraj pol brega v Fikšincih, kjer danes stojijo hiše hčera in sina.

»Mož je veljal za spretnega organizatorja in je sklepal dobre posle, mene pa je jemal s seboj, ker sem bila boljša v računanju in štiri leta sem bila ekonom. Zgodaj spomladi je po cerkvah dal oklicati, da zbira sezonce, in ljudje so se po nedeljski maši prijavljali. Navadno je najemal izkušene delavce, ki jih je spoznal po Goričkem, Ravninskem in Medžimurju, in naše goričke Rome, ker so veljali za dobre delavce. Že na začetku so se pogodili za delo in plačo pa tudi hrano. Sami krepke ljudje, stari od 25 do 45 let, med njimi mnogo zakonskih parov, so odhajali na delo. Od Črenšovec, Tešanovec, Hotize in Goričkega so s *kufri* prihajali na soboško postajo in se za osem mesecev - od aprila do decembra - poslavljali od svojcev. Jaz sem vsa leta jemala s seboj tudi oba otroka.«

Žal gospa Frida nima fotografij iz tistih časov. Kdo bi takrat mislil na take reči! Nekateri dolgoletni sezonci so imeli Baranjo, ki je veljala v primerjavi s povojnim, z mejo zaprtim Prekmurjem za Koromandijo,

za svoj drugi dom. Prihodnji dediči, na zemljo navezani prekmurski agrarni proletarci, ki bi doma kvečjemu podedovali kako njivico, so se naseljevali po obljubljeni deželi, predvsem po pristavah pri Belem Manastiru, Bilju in Dalju. Marsikateri potomec Fridinih znancev in sorodnikov še danes živi v okolici Kneževa in Osijeka.

Prekmurci so med obema vojnama odhajali na delo v Francijo in Nemčijo, kjer so dela vajene, skromne ljudi sprejemali z odprtimi rokami. Po drugi svetovni vojni, ko so na Zahodu že mehanizirali majhne zasebne kmetije, so pri nas na velikih državnih posestvih po redko naseljeni Slavoniji skoraj vsa dela opravljali s konji in voli. V gosto naseljenem Pomurju tudi po 1945. letu ni bilo dovolj kruha za vse in naši ljudje so vse do 1958. leta množično odhajali na *pustare*, na brezkrayne ravnice. V kolonijah so nadaljevali svojo prekmursko tradicijo in se bolj malo družili s staroselci. *Pustaraši* so veljali za dobre živinorejce in znani so bili predvsem po goseh. Še danes krožijo zgodbe o tem, da je tu in tam kak naš človek, ki ni upošteval božje zapovedi o krajih, zavaljenim slavonskim gossem rad zavijal vratove ...

Viktor Florjanič je sedem let vodil po 520 poljskih delavcev na isto državno posestvo v *Lak-Knežvo* v Baranji, kjer so polja imenovali kar *table* in je najmanjša merila 85 hektarjev. Marsikateri Prekmurec je tam

Tudi vnuki že spoznajo babičino zgodbo o tem, kako je sedem let odhajala na delo v Baranjo.

prvič videl kopalnico.

»Še po petdesetih letih si živo predstavljam dvesto petdeset metrov dolgo barako s spalnicami, kopalnico, *magazinom*, v sredini pa je bila kuhinja s štirimi velikimi, 150-litrskimi kotli. Vse je bilo na kupu: pekarna, trgovina, restavracija in kino. Nedaleč stran smo imeli lastne svinjake, kjer smo s kuhinjskimi ostanki krmili svoje prašiče. Neko leto so mi podarili črnega prašička in pomislite, pripeljala sem ga domov v Prekmurje. Joj, kako sem jokala, ko smo ga zaklali! Prva tri leta sem bila glavna kuharica in v kuhinji nas delalo po 6-7 žensk. Bilo pa je tudi pet *vodarič*, ki so nosile na njive pitno vodo, občasno pa so pomagale tudi v kuhinji. Za zajtrk in kosilo smo skuhale izdatne jedi, dvakrat na teden nekaj mesa, drugače pa testenine in kaj nasitnejšega, saj so ljudje opravljali težka dela. Ob žetvi je kosilo na eni tabli 25 koscev, za njimi pa je 25 žensk pobiralo snope, za dvema koscema je eden delal *povreste* in eden vezal. Tako je bilo od aprila, ko so začeli z *egyezniivalom* pese, koruze, pa vse do jesenskega spravila.« Dela vajeni Prekmurci so si ob praznikih dali duška, marsikatera plača je šla po grlu v restavraciji, toda proti jeseni so še najbolj potratni pomislili na dom in dali kak dinar na stran. Eni so se vračali s skromnim zaslužkom, drugi so zaslužili za njivico, za hišo ...

Frida je bila dobra v računanju, ni vodila le svojega ekonomata, ampak je pozno v noč računala tudi za moževe posle, tudi zasebne. Tako sta postavila na fikšinskem bregu zidano hišo, kupila zemljo. Toda nesreča nikoli ne počiva in nekdanjega *palerja* je 1966. leta ubila elektrika. Frida se spet poročila in priimek Florjanič zamenjala za Nemeč. Tudi drugega moža je že pokopala. Kljub nadlogam, ki se naberejo z leti, vodi fikšinske upokojece, skrbi za hišo in vnuke. Pet otrok iz obeh zakonov je na svojem: en sin dela na Dunaju, hčerka in zet, ki sta ostala na domačiji, se vsak dan vozita na delo v sosednjo Avstrijo. Sedaj je *viza* v teh krajih to, kar je bilo za Frido sezonsvo v Baranji - popotnica v boljše življenje.

Ella Pival

Nekateri niso mogli verjeti svojim očem

Štiriindvajsetletni Marko Podgorolec s Srednje Bistrice je nenavaden, iznajdljiv pogumen, vztrajen ... fant. Za dekleta trenutno nima časa, kajti privlačijo ga delo na vrtu, urejanje okolice domače hiše, »šraufanje« po avtomobilih in še zlasti Muro. Če je le mogoče, skoči do reke in se vozi s kajakom. Pri tem poskuša narediti tudi kaj nevsakdanjega, recimo, da se s čolnom postavi malodane pokonci. In če mu kdo reče, da mu to in to že ne bo uspelo, se s tem nikakor ne more sprijazniti. Tako je bilo tudi glede plezanja po vrvi čez Muro.

Novembra leta 2000 je sodelavcema Martinu Lebarju in Vladu Majcnu omenil, da bi tudi on upal plezati po vrvi čez Muro, tako kot so to storili nekateri v Krogu. Rekla sta mu, da tega ne verjameta oziroma da česa takega ni sposoben narediti. Vrgel je rokavico pred njiju in predlagal stavo: če mu bo uspelo, bosta vse, kar bodo pojedli in spili, plačala onadva, sicer bo poravnal račun on.

In lani se je odločil, da se bo tudi on udeležil tekmovanja v Krogu. Da bi se vsaj

Ko je bila akcija skoraj končana, se nam je pridružil tudi Karel Kavaš iz Izakovec in pripovedoval, kako je kot 10-letni fantič tudi on enkrat splezal po vrvi čez Muro, potem pa tega ni več poskušal, ker je imel krvave roke.

malo pripravil, je najprej poskusil plezati po vrvi, na katero je »privezan« brod na Melincih. Brez posebnih težav mu je uspelo splezati čez Muro, kar pa še ni veljalo, da je dobil stavo, kajti z njim je bil le prijatelj Simon. O tem jima niti ni pripovedoval. Končno je bilo na vrsti tekmovanje v Krogu. Bil je novinec in nihče ni pomislil, da bo zmagal prav on. Bil je torej najhitrejši, in sicer je bil čas njegovega plezanja po vrvi z desnega na levi breg okrog sedem minut. Za nagrado je prejel prenosni televizor. Letos se je ponovno prijavil in bil še hitrejši. Po vrvi je preplezal čez reko v času 3 minute 32 sekund. Tako se je znova veselil tudi 1. nagrade v višini 30.000 tolarjev. Stava pa še ni poravnana.

Ali je pripravljen plezati, prikazati svoje veščine tudi za Pen, smo ga vprašali pred dnevi. Čeprav mu nismo obljubili nobene nagrade, je rade volje privolil. V »akcijo«

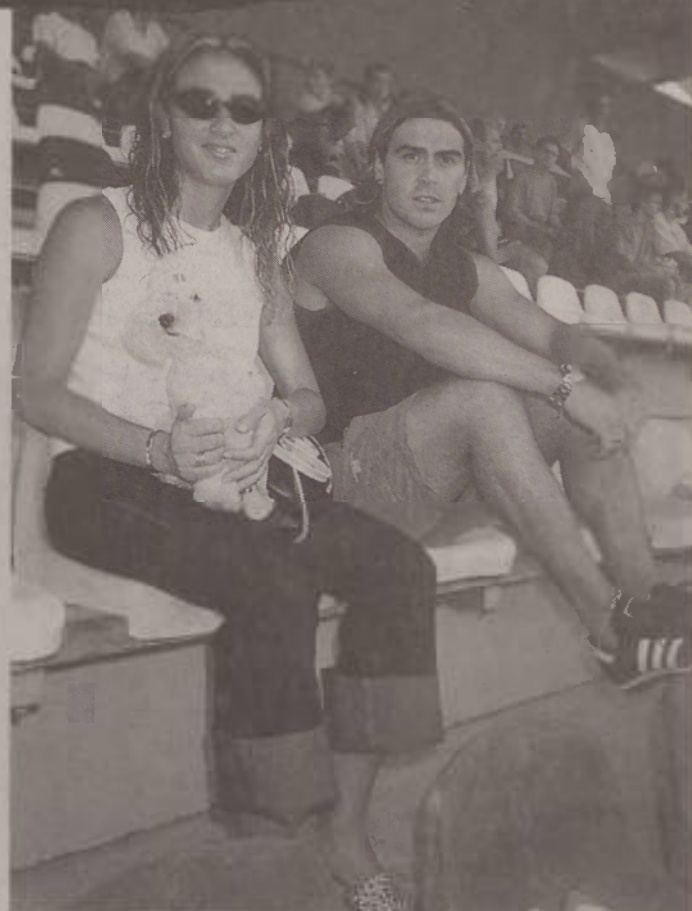

Dvojna žalost Argentine

Trojka na tribunah Fazanerije: zaročenka Vanina, Diego A. Romero in njuna zvesta spremljevalka, bela, simpatična pudlica ... Murin start ni bil po željah klubskega vodstva, igralcev, še najmanj pa navijačev. Argentinec Romero iz dežele dvakratnih svetovnih prvakov in, poleg Brazilije, največjega izvoznika kakovostnih igralcev, se je kot četrti tujec preselil med gledalce, čeprav je bil v minuli sezoni ljubljeneček domačih navijačev. Prav iz tega razloga pogovora nismo želeli začeti z občutljivo temo, a smo tudi z drugo odprli še globljo rano ...

Svetovno prvenstvo je bilo za Argentino veliko razočaranje ...?

Romero: Kislja jabolka ... Nacionalna tragedija. Katastrofa! Veliko smo pričakovali, verjeli v tretjo »zvezdico«. Morda še nikoli nismo imeli toliko

Diego A. Romero, nogometaš Mure, z zaročenko Vanino

Ljubljenec Murinih navijačev, Argentinec Romero, spremlja večino srečanj s tribun

odličnih posameznikov, pravih zvezdnikov. A smo bili hkrati brez pravega liderja in končalo se je, kot se je ...

Maradona je bil lider ... Tudi vi ga želite nekako posnemati?

Romero: Ma, ne! Diego [Maradona] je unikat! Pri nas je - božanstvo. Niti tiste »roke« mu nihče ne zameri. Pravijo, da je bila »božja roka«, in če je tako hotel Bog, potem je bil na strani Argentine ... Mladim pomeni Maradona pot, sanje in upanje. Primerjava z njim?

Tudi jaz sem Diego in nič več. Moje pravo ime je Diego Adriano Romero in ne Diego Armando Romero, kot se je ponekod pojavljalo ...

Navijači so vas vzljubili, a po tisti tekmi z Olimpijo ni bilo podobnih bleskov?

Romero: Ne morem reči, da sem zadovoljen, strinjam pa se, da je bila tekma proti Olimpiji moja najboljša predstava v Murinem dresu. Buenos Aires je povsem drug svet, zato mnogi niso razumeli izliva radosti ob mojem zadetku, ko sem veselje podoživljal na svoj, južnoameriški način. Bil je pravi ambient, pred TV-kamerami in igra za klubski arhiv.

Sedanost Mure pa tudi vaša ni rožnata?

Romero: Prvenstvo je še dolgo in naporno. Ne za klub in ne zame se ni začelo, kot bi želel, toda verjamem tako v Muro kot vase.

Sicer ne vem, ali bom ostal, toda ta ekipa zmore več, kot kaže prvenstvena tabela. Mislim, da nam, kljub slabemu startu, sredina ne more uiti ...

Z žogo ste v nogometnem žargonu rečeno »močni«, kje pa prebijete čas, ko niste na zeleni površini?

Romero: Na internetu! Večkrat ste omenili, da se v Murski Soboti zelo dobro počutite. Problem je le jezik?

Romero: Govorim le špansko, nekaj malega »kapiram« po italijansko in umetnosti je konec.

Še sreča je, da vsi govorimo z nogometnim jezikom.

Prej sem si pomagal z Reljičevo italijanščino, nekaj pomoči sem deležen od Ko-

žula, veliko se družim z Alanom [Mesaričem] ... Vsi smo »amigos«!

Kaj pa je tisto, kar vendarle peče?

Romero: Tesnobo povzroča to neigranje, posebej za Argentineca, ki ima tako rad nogomet. Druga bolečina, ob izpadu Argentine na SP, pa je, da so osvojili naslov svetovnih prvakov naši največji »sovražniki« (rivali) - Brazilci. Uhhh, to so hude bolečine ...

Argentina je nogometna velesila, Buenos Aires pa je »srce« te velesile?

Romero: Teško je o tem govoriti ... River Plate in Boca Juniors sta vodilni tandem, čeprav je še veliko drugih, slovitih imen; celo z naslovi svetovnih klubskih prvakov (Independiente). Prihajam iz Buenos Airesa, iz kluba Quilmes AC ...

Soigralci pravijo, da ste pravi kolega in skromnih želja. Kaj vam je že dovolj za dobro počutje?

Romero: Slastna domača pica ...

Ko ga gledaš, s koliko občutka in prefinjene tehnike baranta z žogo, se ne moreš izogniti vprašanju, mar to mora ostati »skrito« v njem? Kakorkoli že, v Diegu so še ogromne rezerve in tisti pravi Diego, s srečanja z Olimpijo, je Muri še kako potreben ...

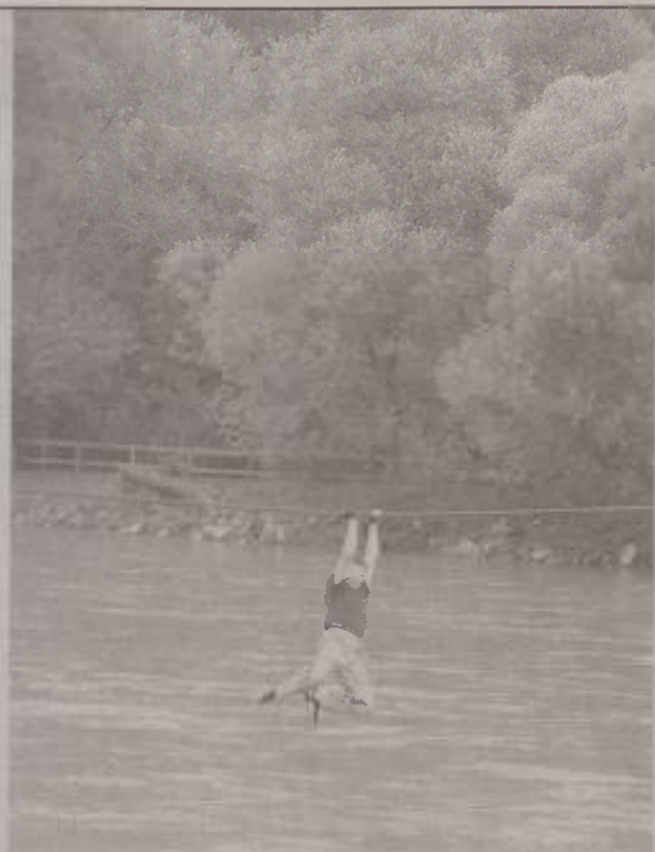
Franc Bobovec

P.s.

Romero je prvi Argentinec, ki je kdajkoli zaigral v pomurskem nogometu. Kot četrtemu tujcu pa so se mu v Muri pred kratkim odrekli, čeprav trenira še vedno s soigralci, išče nov klub in zapušča Pomurje in Muro. Ne glede na to, da v zadnjem obdobju ni dajal pričakovanega, ga bodo ljubitelji nogometa, predvsem zaradi svojega tehničnega znanja ohranili v spominu, saj je bil eden najboljših igralcev Mure v minuli sezoni.

Reprezentanca Argentine leta 1986, ko je osvojila še drugič lovoriko svetovnega prvaka. Desno stoji kapetan Maradona, idol mladih, »BOŽANSTVO« Argentine.

Marko je približno na sredini jeklene vrvi spustil noge do vode. Mislili smo, da je omagal, on pa se je hip zatem spet oprijel vrvi in še hitreje plezal dalje.

Po vrvi čez Muro

smo stopili minuli četrtek popoldne. Ko smo našo namero omenili izakovskemu brodarju Petru Žaliku, je bil videti nejeveren, kajti še nikogar ni videl, da bi tamkaj plezal čez reko. Oni uporabljajo za mazanje poseben voziček, ki je obešen na 78 metrov dolgo jekleno vrv. Ravno tedaj ga je klical po telefonu idejni oče *Buraških dnevov* Miki Poredoš, in ko mu je omenil, da je tam novinar Vestnika, ki namerava fotografirati nekega fanta, ki da bo plezal po vrvi čez Muro, je dejal, naj ga počakamo, da bi tudi on rad videl, ali je to res. Zakaj pa ne, saj bo tako še več prič?! Ko se je pripeljal, smo predlagali neke vrste uradno komisijo, v kateri so bili poleg brodarja še on, Robi Flegar iz M. Sobote (naključno je prišel po nekaj k brodarju in se

Posebna komisija je na brodu opazovala plezalca in merila njegov čas.

prostovoljno javil za sponzorja) in Leon Kohek (Markov spremljevalec in sovaščan). »Nabralo« pa se je tudi nekaj gledalcev - domačinov in naključnih turistov. Pet minut do šestnajste ure je Marko začel plezati, mi pa smo se nekoliko prej odpeljali na drugi breg Mure in ga opazovali. Čez približno dve minuti, ko je prišel do sredine reke, je snel noge z vrvi in z njimi nekoliko podrsal po vodi. Mislili smo že, da je njegovega plezanja konec, da je omagal, vendar je s tem, kot nam je povedal kasneje, samo želel pokazati, da bi se to res lahko zgodilo. Potem bi seveda padel v reko in odplaval k bregu. On pa se je ponovno oprijel vrvi z nogami in rokami ter v slabih dveh minutah prišel do lesenih »škarij«, na katere je pripeta jeklena vrv. To je vse skupaj trajalo nekaj manj kot štiri minute. Predlagali smo mu, da se lahko pelje nazaj z brodom, a se je odločil, da se vrne tako, kot je prišel. To je spet storil brez težav v približno enakem času. Gledalci, ki so stali na levem bregu, so mu zaploskali. Jože Cej iz Gorice v Italiji in Borut Pavčič iz Trzina sta zmajevala z glavo in se čudila, kako je kaj takega sploh mogoče. Misli sta, da bo nekaj časa plezal, potem pa padel v vodo. Tudi člani omenjene komisije so bili navdušeni. Vsi so prvič videli nekaj takega. Robi F., prostovoljni sponzor, je držal besedo in od navdušenja častil, kar je kdo pil. Vse se je torej dobro končalo.

JOG

Zanimivo je, kako je sploh postala farmacevtka. O tem pripoveduje takole: »V Murski Soboti sem obiskovala gimnazijo. Najraje sem imela predmete matematiko, fiziko in kemijo, zato so bili vsi prepričani, da bom študirala matematiko. Toda v četrtem letniku, ko smo se morali odločiti, kam bomo šli na informativni dan, sem razredničarki Majdi Lopert odločno rekla, da sem za farmacijo, čeprav takrat niti nisem dobro vedela, za kakšen poklic gre. Spomnim pa se, da sem kot otrok večkrat hodila mimo zasebne beltinske lekarne Sepešy. Moram priznati, da se je iz nje širil nenavaden vonj. Pozneje o tem nisem nikoli razmišljala. Vpisala sem se na farmacijo v Ljubljani v prepričanju, da bom študij dokončala, čeprav so nekateri o tem dvomili. Poleg tega sem imela že od mladih nog zelo rada ljudi, zato sem si želela tak poklic, ki bi mi to omogočil. Če znaš prisluhniti starejšim ljudem, zveš, da premorejo veliko modrosti.«

Mag. farmacije Majda Mlinarič

»Delo z ljudmi me osrečuje!«

Majda Mlinarič se je zaposlila v Pomurskih lekarnah kot pripravnica leta 1979, že leto kasneje pa je dobila službo v beltinski lekarni, kjer je ostala vse do danes. Vodja lekarne Beltinci je postala avgusta 1997, ko je odšla v pokoj njena predhodnica Anica Režonja. »Sem rojena Beltinčanka, čeprav že 21 let živim v Ižakovcih. Še vedno pa večino dneva preživim v Beltincih, v službi. Če bi si še enkrat izbrala svoj poklic, bi brez premisleka izbrala istega. V svojem poklicu sem res srečna in ga opravljam z velikim veseljem in zadovoljstvom. Biti zadovoljen, da si vsaj enemu človeku naredil nekaj koristnega za njegovo telo in dušo, to te more napolniti z zadovoljstvom. Delati z ljudmi in za ljudi je sicer mnogokrat težko, še posebej, če so to bolni ljudje, a tolikokrat bolj zagnano, no so ti za to hvaležni. Dati jim moraš tudi del sebe in dobiš nazaj tisočkrat več!« poudarja sogovornica.

preostalih 18 pa je zunanjih članov iz različnih pomurskih občin. Sem tudi v sindikatu farmacevtov, dosti pa se angažiram v raznih društvih v občini in krajevni skupnosti. Med drugim sem članica odbora za družbene dejavnosti beltinske občine, aktivno pa sodelujem v pilotskem projektu občine Živimo zdravo, pa potem v programu Cindi, v Ižakovcih sem v Društvu za kulturo in ljudsko izročilo. Prav tako delujem v Karitas in pri vseh prireditvah, kamor me pač povabijo,« pravi skromno, čeprav je marsikje gonilna sila.

Razkrije, da nima kakega posebnega hobija. »Vsi v Ižakovcih pa vedo, da sem človek, ki zelo rad dela na zemlji. Doma se tudi nekoliko ukvarjamo z biološkim pridelovanjem hrane. Želimo živeti zdravo, kot so živeli naši predniki. Največ pomeni zadovoljstvo, da si pridelal sam, čeprav na primitiven način, brez umetnega gnojila in škropiva, z ročno obdelavo. To mi je bilo vedno pri srcu!« dodaja ob koncu pogovora.

FOTO Milan Jerše

Priznava, da je nadvse čustvena oseba. »Zelo rada imam tudi svoje sodelavce: Edito in Marijo, magistri farmacije, Bernardo in Matejo, farmacevtski tehnici, ter čistilko Darinko. Smo kot ena družina, saj večino dneva preživimo v službi. Če v službo prideš z veseljem, jo tudi dosti lažje in z večjo zagnanostjo opravljaš, na koncu pa je tudi uspeh dela toliko večji. Človek navsezadnje ne potrebuje le zdravila za svoje zdravje, ampak je zaradi vedno bolj pomembno, da prisluhneš njegovi duši, težavam in stiskam. Dostikrat je pomembnejše poslušati človeka in mu dati kak dober nasvet kot le golo tableto.«

Pa funkcije? »V Pomurskih lekarnah sem predsednica sveta zavoda, kar gotovo ni lahka funkcija. V zavodu namreč sedi le šest članov Pomurskih lekarnah,

Z našega štedilnika

Rakov coctail z ajdovo kašo

Sestavine:
300 g zamrznjenih rakovih repkov, 200 g kuhane ajdove kaše, 200 g solatnih kumaric, 100 g bučk, 20 g čebule, 2 cl kisa, 10 cl kisle smetane, 5 cl paradižnikovega ketchupa, gorčica, sol, poper, 4 solatni listi, limona

Rakov coctail z ajdovo kašo

Priprava:
Rakove repke odtalimo, solimo in na olju v ponvi spečemo. Ohlajene dodamo ajdovi kaši z dodatkom kumaric, ki smo jih narezali na drobne kocke. Bučke olupimo, narežemo na kocke ter zblansiramo v slani vodi. Ohlajene dodamo kaši. Začinimo s soljo, poprom, drobno sesekljano čebulo in kisom. Vse skupaj dobro premešamo in damo za dve uri na hladno. Ohlajeno mešanico serviramo na krožniku s solatnim listom, dekoriramo z limonino rezino in prelijemo z omako.

Priprava omake:
Kislo smetano s ketchupom dobro razmešamo. Začini s gorčico, soljo in poprom. Če je omaka pregosta, jo razredčimo z vinom ali blagim kisom.

Goveji ragu s paradižnikom

Sestavine:
800 g mlade govedine, sol, poper, 40 g sladkorja, 5 cl olja, 200 g čebule, 800 g paradižnika, 20 cl belega vina, 10 g česna, origano, peteršiljeve vejice

Priprava:
Goveje meso pod hladno vodo splaknemo in s krpo osušimo. Na delovni površini meso narežemo na ne prevelike kocke, solimo in popramo ter pustimo čez noč na hladnem. Olje v kozici segrejemo, dodamo meso in sladkor ter pražimo. Ko meso pusti sok, kozico pokrijemo in počasi dušimo. Med tem olupimo čebulo in jo grobo narežemo. Paradižnik olupimo in odstranimo koščice. Čebulo, paradižnik in česen damo v skledo, zalijemo z vinom in odušavimo z origanom. Vse skupaj zmešamo z mešalnikom, da dobimo gladko maso. Ko sok na mesu izpari, meso še naprej počasi pražimo, da sladkor karamelizira. Zalijemo s paradižnikovo mešanico, premešamo, pokrijemo ter počasi dušimo, da se meso zmehča. Na koncu po potrebi začini, če pa je omaka preredka, jo zgostimo s škrobno moko. Preden ponudimo, potrosimo s sesekljanim peteršiljem.

Zeljni cmoki

Sestavine:
200 g svežega zelja, 100 g mesnate slanine, 60 g čebule, 40 g masla, 2 jajci, 3 cl

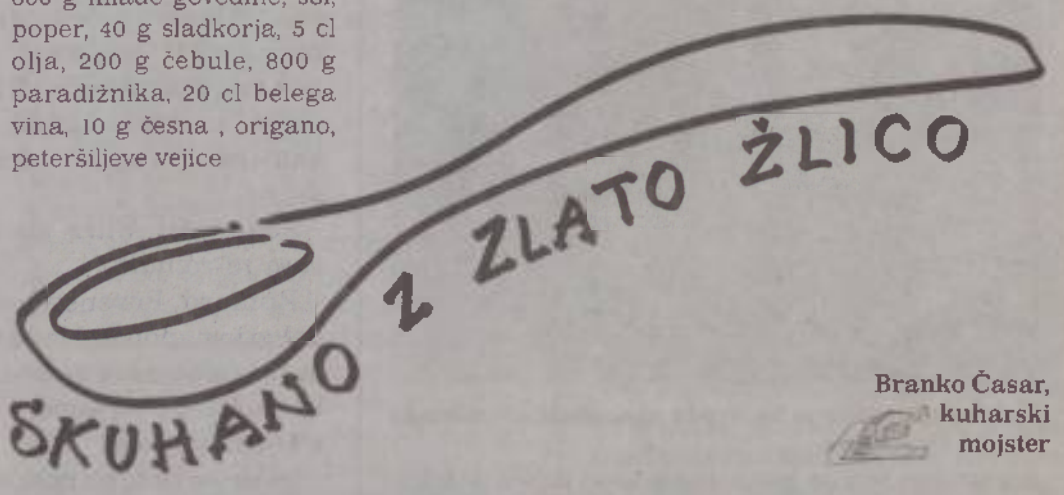
olja, sol, poper, 120 g en dan starega kruha

Priprava:
Sveže zelje, čebulo in mesnato slanino narežemo na kocke. Olje v kozici segrejemo, na njem posteklenimo čebulo in zelje, začini ter pražimo do mehkega. Zmeščano ohladimo. Ohlajeni masi dodamo še na kocke narezan kruh, rumenjake in sneg beljakov. Vse gladko povežemo. Cmokovo maso damo na pomaščeno alu folijo, oblikujemo cmoke ter zavijemo. Pripravljen cmok damo v pečico in pečemo 20 minut pri 170 oC. Pečenega malo ohladimo in ponudimo k mesu.

Skutna torta

Sestavine:
1000 g skute, 4 jajca, 120 g margarine, 230 g sladkorja, 3 cl limoninega soka, 1 vanilin sladkor, 1 pecilni prašek, 140 g rozin, 120 g pšeničnega zdroba

Priprava:
Margarino penasto umešamo, dodamo polovico sladkorja, vanilin sladkorja in rumenjake ter še mešamo, da masa dobro naraste in se sladkor popolnoma razmeša. Nato dodamo pretlačeno skuto, oprane rozine, limonin sok in pšenični zdrob s pecilnim praškom. Dobro premešamo. Beljake s preostalim sladkorjem stepemo v trd sneg in ga narahlo vmešamo v skutno maso. Vse skupaj damo v pomaščen in pomokan tortni model in pečemo v pečici 60 minut pri 180 oC.

Branko Časar, kuharski mojster

»Lekarna mora imeti svojo dušo!«

Tudi v naši lekarni namenjamo vedno več skrbi svetovanju in preventivi, kako ohraniti zdravje, ki je največja človekova dragocenost, zato smo vključeni v projekt Europharm - Forma - Zdravje za vse do leta 2004. Vsebinska tega programa je, izboljšati zdravljenje z zdravili in odpravljanje njihovih škodljivih stranskih učinkov. Prav tako se zavzemamo za izboljšanje kakovosti informiranja o zdravilih tako zdravstvenih delavcev kot bolnikov, strank in družbe nasploh. Hkrati želimo okrepiti sodelovanje z drugimi zdravstvenimi delavci. Seveda pa je v ospredju vseh teh prizadevanj izboljšanje zdravja prebivalstva ter preprečevanje boleznih in

invalidnosti. V tej zvezi je namenjena posebna skrb izboljšanju organiziranosti preskrbe z zdravili od proizvajalca do končnega uporabnika.

Zato v tem okviru poteka več projektov. Tako je precej govora o zdravljenih, sladkorni boleznih, odvajanju od kajenja, zmanjševanju kroničnih boleznih (program Cindi), posebej o kardiovaskularnih pa tudi astmatičnih obolenjih. V naši lekarni smo se dodatno usposobili za izvedbo projekta Cindi, kajti kronične nalezljive bolezni so v svetu najpogostejši vzrok umrljivosti. Mednje sodijo tudi kardiovaskularna obolenja. Dejavniki tveganja za omenjene bolezni so povišan krvni

tlak, kajenje, fizična neaktivnost in nepravilna prehrana.

V naši lekarni smo se odločili za izvedbo programa za obvladovanje povišanega krvnega tlaka. Projekt je zasnovan na treh stopnjah. Na prvi stopnji farmacevt svetuje odrasli populaciji, predvsem rizičnim skupinam, kako spremeniti življenjske navade. V tej zvezi jim dajemo posebne informativne lističe, ki smo jih pripravili v Pomurskih lekarnah. V prvi vrsti gre za to, da zmanjšamo telesno težo, vnos soli in alkohola ter spodbudimo izvajanje redne telesne aktivnosti. Na drugi stopnji opravljajo farmacevti merjenje krvnega tlaka. Naposled pa farmacevt

svetuje bolniku in mu posreduje podatke o terapiji s predpisanimi zdravili, pouči ga o stranskih učinkih, o interakcijah in o tveganjih, če zdravilo ne jemlje z navodili. Vse to tudi dokumentiramo, saj upamo, da bo morda prišel čas, ko bodo zdravstvene zavarovalnice začele plačevati tudi naše svetovanje. Na ta način bi lahko zmanjšali porabo zdravil.

Seveda pa lahko v lekarni vse to izvajamo, če ima le-ta tudi svojo dušo! To so delavci, ki z njo živijo, se trudijo in zavedajo, da delajo z ljudmi in za ljudi, ne pa le za svoj zaslužek.

Majda Mlinarič, mag. farm.

Besede mode

Modne smernice za jesen in zimo 2002/03

Poletje je minljiva sled vonja po kremah za sončenje, vendar le za nekatere. Za druge je lahko igra misli ob branju knjige ali spletnih strani, ki ustvarjajo novo vizijo, nove sanje in novo pot bodisi za novo poletje, nov začetek v službi ali novo garderobo.

Čeprav se nekateri že poslavljajo od poletne garderobe, in to predvsem zaradi muhastega vremena, nakit poletja ostaja. Turkiški kamni, ki so to poletje velik hit, nas bodo spremljali tudi v jesen, ko bodo krasili bordo rdeča in rjava oblačila.

Barve poletja se nekako poslavljajo od nas, saj prihaja sezona jesen/zima, ki nas bo obdarila z rjavo («moca») barvo, barvo žvepla, tobaka, oliv in oranžne, ki se približuje koralno rdeči. Zimo seveda naznanjajo vse sivine s črno na čelu. Vendar črna ostaja le kot železni repertoar naše garderobe. Namesto nje je veliko novejša toplejša rjava, ki se lepo kombinira z oranžnimi in rumenimi odtenki.

Silhueta oblačil je padajoča kot v 80. letih, vendar eksperimentalna z novimi detajli osnovne garderobe. Veliko je oprijetih kosov oblačil, med katerimi sta najpomembnejši srajca in bluza. Bluza še naprej kaže bolj odkriva kot skriva, saj so bombaži v različnih azurih in cvetličnih vzorcih. Moška srajca deluje mladostno z mehkim majhnim ovratnikom in korektno visoko s širokimi kraji.

Vrhnja oblačila rahlo poudarjajo ramena in pas. Konstrukcija suknjičev in blazerjev je postavljena nad boke pri ženski in je nekoliko krajša tudi pri moških. Hlače so ravne in nekoliko krajše, krila prej krajša kot daljša. Med vzorci prevladujejo črte, vendar s približno 2-centimetrovskim razmakom. Igre grafičnih vzorcev so torej še vedno zelo sveže, posebej še, če naše oko optično varajo.

Markantno

Tatjana Kalamar Morales

Zvezki kot spomin na šolske dni

Novo šolsko leto je tako rekoč pred vrati in z njim tudi mrzlično tekanje po knjigarnah in papirnicah v lovu na šolske knjige, obvezne in priporočene, izdane in v tisku, nove in stare.

Medtem ko nakup učbenikov spremljata vsem staršem in šolarjem znani živčnost in jeza zaradi učbenikov, ki bi jih nujno potrebovali, a so še v tisku, vsaj z nakupom zvezkov, blokov, različnih pisal in drugih šolskih pripomočkov ni težav.

Izbira zvezkov in drugih potrebnih in manj potrebnih stvari, ki jih otroci trpajo v šolske torbe, je velika. Popisan in porisan zvezek je ob koncu šolskega leta šolarjev izdelek in ga običajno hranimo vsaj nekaj let. Tako lahko spremljamo otrokovo učenje in napredovanje v intelektualnem svetu. Kako se ohranjajo otroški zapisi in delo v zvezkih, pa je odvisno tudi od kakovosti papirja oziroma zvezka.

Zvezke kupujemo glede na potrebe šolarja, torej črtane, kariraste ali brez črtne, pri izbiri pa je običajno najpomembnejše to, ali je zvezek otroku na pogled všeč, kajti kakovost postane ob tem drugotnega pomena. V današnji, hitro razvijajoči se informacijski družbi interneta, e-mailov in podobnega je papir še vedno najpogostejša pisalna in tiskovna podlaga. Torej ostaja glavna pisalna podlaga tudi v šolah, kjer zaradi praktičnosti uporabljajo pred-

vsem zvezke.

Kupili smo zvezke z junaki risank, motorji, srčki ali prijaznimi živalskimi mladički na platnicah in nadobudnež bo prejel slej v tak zvezek začel pisati. Če v šoli dovoljujejo uporabo tako imenovanih kuličev, ne bo imel težav, ne glede na papir v zvezku. Ko pa morajo šolarji pisati s peresom in črnilom, pa je zelo pomembno, kakšen je papir v zvezku. Pero se ne sme zatikati, črnilo se ne sme razlivi ali prebijati na drugo stran lista, kajti tedaj se pač ne da pisati na obeh straneh.

Zato je pred nakupom zvezek dobro prelistati in s preprostimi testi ugotoviti, kakšen je papir v zvezku, ali je primeren za pisanje s peresom in črnilom ali ni. Z otipom lahko ugotovimo gladkost površine papirja. Najpreprostejši test preverjanja pisalnosti površine papirja je, da po papirju potegnemo črto s peresom. Drug način ugotavljanja pisalnosti je opazovanje kapljice vode, ki jo kanemo na površino. Če papir kapljivo vode hitro vpije, se bo črnilo na osnovi vode kot topila razlivalo, prav tako zapis ne bo najboljši, če papir vode ne vpije.

Z listanjem lahko tudi ugotovimo, ali papir preseva. Pisalni papir v zvezku mora biti primerno debel in nepresojen, da bo uporaben za pisanje na obeh straneh pa tudi z drugimi pisali, pri katerih topilo ni vedno voda.

Seveda ni mogoče preverjati kakovosti pisalnega papirja pa tudi pisanje po zvezku v papirnici ali knjigarni ponavadi ni zaželeno, tako da šele pozneje pri pisanju z različnimi pisali ugotovimo, kakšen je papir oziroma s čim lahko pišemo po njem. Papir, ki ga uporabljajo za zvezke, običajno ne spada v skupino najkakovostnejših papirjev, ki bi bili kemijsko, mehansko in optično odporni proti staranju v daljšem časovnem obdobju.

Zvezki, ki jih bomo shranili, bodo sčasoma porumeneli in kakovost papirja se bo poslabšala, vendar bodo še vedno ostali lep spomin na življenjsko obdobje naših otrok.

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

O zdravilnih vodnih tokovih v Pomurju

termalne in navadne vode, dvigujejo pozitivni potencial. Do problema pride v t. i. medprostori, kjer se ustvarja močna negativna energija, ki seveda lahko močno škodi.

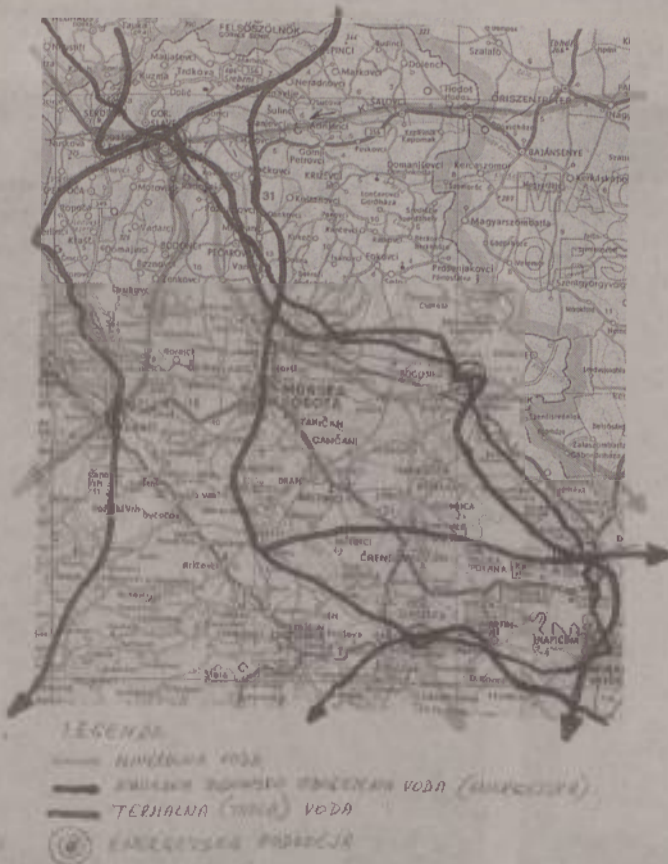
Radiestezija je ved, ki obravnava vrednost energij, vendar je zaradi svoje specifičnosti še vedno bolj podobna misticizmu. Ta problem se pojavlja prav pri različnih tofmačenjih in interpretacijah meritev posameznikov, zato o radiesteziji še zdaleč ne moremo govoriti kot o eksaktni znanosti. Potrditev bi morali iskati v šolski znanosti, predvsem fiziki in elektrotehniki, ki bi lahko neke stvari dokazala ali ovrgla. Brez medsebojnega sodelovanja radiestezistov z znanstveniki je radiestezija zelo nedokazljiva in abstraktna, s tem pa daje možnosti različnih manipulacij.

Vodni tokovi, ki potekajo v kar nekaj smereh in se sekajo v velikem loku pod graškim hribom, povzročajo velik energetski potencial, ki ni zdravilen, je pa energetsko učinkovit. Grad je postavljen na vulkanskem hribu, ki je bogat tudi s kremenom. Topel vodni tok teče proti Moravskemu Toplicam in naprej proti Bukovniškemu jezeru, grajskemu hribu v Lendavi, Petišovcem, na Razkrižje in naprej; mineralni tok, ki prihaja z območja Nuskove, seka topli tok pri Gradu, v M

Toplicah, pri Bukovnici, Lendavi in Razkrižju. Ves čas ju spremlja močan navaden vodni tok, ki se na svoji poti močno obogati z minerali in drugimi primesmi. To mu daje izrazit olajševalni učinek. Ker se spreminja globina toka, se pojavlja kot izvir pri Gradu, Bukovnici, Lendavi in Razkrižju. Na krajih, kjer se ti trije tokovi križajo, se ustvarja v obliki peterokotnika pozitivna energija. Tam, kjer se ti tokovi oddaljujejo v dveh trikotnikih, pa ustvarjajo negativno energijo. Glavni center energij je Grad, ki ima kar tri peterokote, ki so simetrično razporejeni v trikotnik sever-vzhod-zahod. Center pa je, zanimivo, na dvorišču gradu. Če poznamo omenjene pokazatelje, potem ne moremo govoriti o čudežu, temveč o naravni danosti, ki obstaja že tisočletja in je bila nekdanje očitno izkoriščana. Podobne plus energije, kot jih obravnavamo v Bukovnici, so še v Nuskovi, pri Gradu, v M. Toplicah, pod lendavskim gradom, Petišovcih, Razkrižju, Radencih, Brezovici pri Polani, v Puconcih, Čardi in še kje. Iz tega bi lahko sklepali, da smo Pomurci najbolj zdravi ljudje, vendar sodimo po rizičnosti obolenj prav v vrh. V Sloveniji je veliko vrelcev aktivnih zdravilnih točk, vendar obisk slednjih še zdaleč ne pomeni garancije o

zdravilnosti. Kvečjemu le lajšajo naše težave. Kdo ima prav, bo seveda pokazal čas. V opomin. Sonce sije le podnevi, zato ga ponoči ni mogoče pokazati. Zemlja ima svoje akupunkturne točke in energetske meridiane za lastno očiščenje in ne za zdravljenje ljudi. Energija teh točk je za ustvarjanje ravnovesja zemeljskih sil, ne pa čudežna ozdravljenja, zato predlagam vsem, da pustimo Zemlji dihati, da nas ne zaduši.

PRIBLIŽNA SKICA VODNIH TOKOV V POMURJU

»Nemreš mimo, nej ka bi notri odišo«

ali polž
v solati (8)

Za velike misli moraš biti heroj, pravijo, vse kaže, da moraš biti heroj tudi, ko zaprosiš za knjigo vtisov in svoje misli zapišeš vanjo. Ali pa moraš imeti vsaj kanček poguma, da v kakšnem lokalu izrečeš stavek: »Natakar, knjigo vtisov, prosim.« Priznam, da sem se ga jaz že kar navadila in mi gre vedno lažje z jezika. Prepričana pa sem, da so se tega vprašanja veliko manj navadili naši gostinci, v glavnem seveda. Ne morem verjeti, koliko jih me še danes presenečeno pogleda, ko si poleg pijače naročim še knjigo. »Ah, tega pa mi nimamo,« mi odločno odgovorijo. Nekaj svetlih točk pa mi je vendarle uspelo najti. »Aleluja!« se v meni utrne vzklík radosti, ko s kakšne police ali predala potegnejo težko iskano knjigo.

Pod gozdom v Andrejcih

Čeprav je gostilna Pod gozdom v Andrejcih precej mlada, je njihova knjiga vtisov kar lepo zajetna in prijetna. Pa tudi natakar, katerega sem zaprosila za knjigo, ni bil videti prav nič presenečen in mi je knjigo kar prinesel. S svinčnikom vred, seveda.

Usluga: fenomenalna

Kvaliteta: ****

Ambient: atmosfera super

Ponos: Prekmurja gosti

Črnogorec iz Voralberga

Vse skupaj zasluži 5 zvezdic, 6. pa vsekakor lahko doda glasba

... natakarju Samiju dodajamo 7. zvezdico.

Gostje torej pri njih radi vpišejo v knjigo vtisov svoje občutek, ki so največkrat povezani s vtisi z odličnostjo hrane, pišejo pa tudi o tem, kakšen občutek jim dajeta ambient in pokrajina. Res je, da pišejo v knjigo bolj kot domači tuji gostje.

Prišli smo v doline, v prečudovite prekmurske utrinke. Ena izmed njih je vaša gostilna Ob gozdu. Uživali smo ob svežem zraku, pršenju dežja, neizmerno toplih, izbranih čudovitih melodijah srca, ki ogrevajo dušo in telo. Nas je ogrelo vaše gostoljubje: dobra hrana, prijetno vino in ambient.

Pojedli smo toliko dobrot, da niti ne verjamemo, da naši želodčki prenesejo toliko hrane.... Vedno odlični kuhinji se je težko upreti.

Galerija Murska Sobota

»Ta je zadnja, mi je potisnila knjigo vtisov v Galeriji v roko Jelka Kosi Geder, informatorka v Galeriji. Kasneje pa sem dobila v pogled še eno knjigo, nekoliko starejšo. Druge, ki jih še imajo, pa so spravljene nekje v depozitu. Galerija je namreč ena od tistih ustanov, kjer ljudje z večjo lahkoto vzamejo svinčnik in nekaj napišejo. Tako se tudi spodobi.

Izjemna razstava, ki vzbuja moč in hkrati ponos v slehernem Pomurcu. Je avtoritativen in zgleden produkt ustvarjalnosti, ki bi jo morali z veliko odgovornostjo regijsko bolj promovirati.

V Galeriji so se ustavljali mnogi znameniti umetniki in gostje. Marsikatere lepe misli so zapisane, žal pa je tudi mnogo različnih pisav, tudi neberljivih, iz katerih je skoraj nemogoče razbrati zapisano. Med drugim je svoje občutke (berljivo) ob neki priložnosti zapisal predsednik republike Milan Kučan.

V galeriji je vselej likovni odsev duše naše pokrajine. Danes pa še nekaj več, tudi projekt nastajajoče študijske knjižnice - dolgo zelene ustanove, ki je branilec in ustvarjalca učenosti. Želim, da se načrt, tak kot je zastavljen, tudi uresniči.

Galerijo si obišče veliko mladih, že otroci iz vrtca. Ti se še posebno radi podpišejo, da so bili tam. Tu in tam pa se tekmuje, kdo bo na čistem, belem listu papirja ustvaril največji ali najimpozantnejši podpis. Če že nič ne napišejo, se vanjo vsaj podpišejo. Naj se ve, da smo bili tukaj.

Knjigo vtisov drži v rokah Mira.

Končno smo dojeli, kaj je to galerija in kdo so pomurski malarji.

Ob pogledu na instalacije bi kar leteli, seveda, če bi leteli kovček imeli.

Mnogi obiskovalci dojamajo, kaj jim želijo povedati slike, ali pa samo čutijo, da so nekaj veličastnega. Zato se čutijo dolžni, slikarjem priznati svoje občutek. Kritik v knjigah vtisov ni, so le čestitke in lepe želje. Mnoge pa slike tako očarajo, da bi se želeli z umetnikom tudi srečati.

Prevzamejo te pozitivna čustva, čudovite barve in želja, da bi imel vsaj eno sliko.

Ob čudovitih umetninah, ki prihajajo izpod čopiča našega izvrstnega umetnika Jakija, se spočije duša in telo. Hvala zanje in še veliko lepih trenutkov ob ustvarjanju novih.

Zvezda Murska Sobota

Knjiga je že precej v letih, saj prvi zapisi segajo v leto 1985, torej še iz obdobja stare Jugoslavije in časa, ko je hotel Zvezda še sprejemal svoje goste. Mnogi zapisi iz tistega časa so kar neprijetni, povezani z nezadovoljstvom hotelskih storitev. Hotela že nekaj let ni več, ne vemo pa, ali je tudi to vplivalo na zaprtje. Ena od misli starih jugoslovanških časov:

Sem si naročil Ljubljanski zrezek in ugotovil, da v njem je navadna jajca mešana s klobaso neznanega porekla,

Zadovoljstvo z Zvezdinimi storitvami pa se skozi leta spreminja, s tem da so v zadnjih letih v glavnem pohvale, no pa tudi kakšna pripomba je vmes.

V popoldanskem času je prav prijetno posedeti pod kostanji, ki dajejo našemu mestu poseben čar. Ampak danes smo doživeli in sploh večkrat, ko opazujemo stržbo vaših natakarev, nekaj osebnega. Gospa Ivica Trstenjak - vedno nasmejana, prijazna, agilna, vedno rada ustreže želji gostov. Upamo si trditi, da je najboljša natakarica pri vas. Nekateri posamezniki kvarijo popolno idealni vtis Zvezde, ki so cepljeni proti hitrosti in prijaznosti.

V času zadnjih dveh let se je kvaliteta prehrane oziroma priprave jedi izboljšala, vendar bi se za dosego višje ravni vaše restavracije nujno morali uvesti solatni bifi in pestrejšo izbiro gotovih jedi. Izboljšala se je tudi postrežba in način serviranja jedi. Bravo!

Knjige vtisov so tudi za laskanje. Vse negativne kritike je treba vzeti kot dobronamerne in jih, če se le da, upoštevati. Če napišejo kaj lepega, pa naj je tudi to plačilo za vse dobro opravljeno delo in spodbuda za naprej, saj je že Twain povedal, da lahko dva meseca živimo od dobrega komplimenta. (Samo, da ne bi zaspali.) Eden takih je tudi:

Nemreš mimo Zvezde, ne ka bi notri odišo.

FOTO A. Nana Rituper Rodež

v solati!

Povejte na Penov glas!

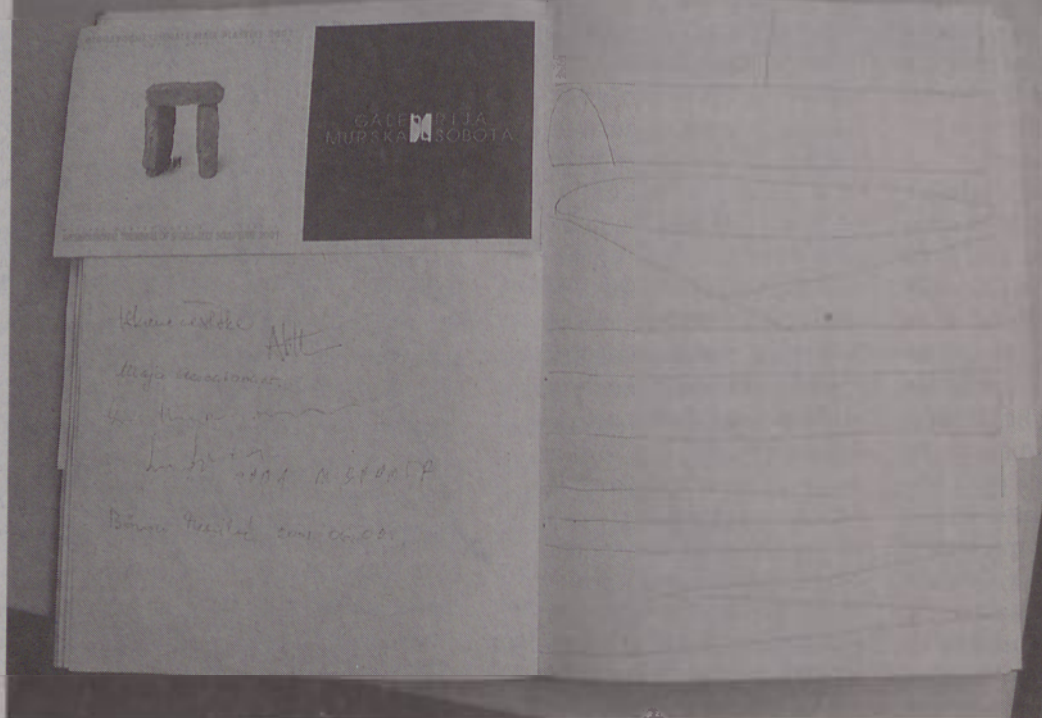
Vabimo tudi vse vas, dragi bralci in bralke našega časopisa, da nam zaupate svoje vtise o doživljenih v lokalih ali na javnih mestih. Lahko je kaj lepega, ste kje prav posebno dobro jedli ali pa so vas sprejeli prijazni ljudje, so vas morda rešili iz nerodnega položaja. Prav gotovo pa se vam je zgodilo tudi kaj takega, kar gostilnam ni ravno v ponos. Morda takrat niste imeli poguma, da bi to zapisali ali komu povedali. To lahko storite sedaj in na ves Penov glas poveste svoje. Dobro in slabo, vse skupaj lahko pripomore k izboljšanju kakovosti ponudbe v naših lokalih. Napišite nam, kakšen je bil vaš polž v solati!

Vaše vtise, pritožbe, pohvale in pripombe čakamo na naš naslov: za Polž v solati, Pen, Podjetje za informiranje, 9000 Murska Sobota, ali po elektronski pošti Nana.rr@p-inf.si

V knjigi piše: Ali zgledam tako, kot bi imel glasbeni tolar?

V knjigi vtisov v Galeriji je kar nekaj zanimivih zapisov, podpisov in avtorjev podpisov.

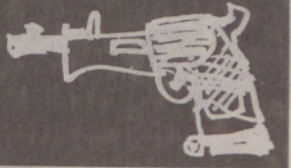
Alkohol je botroval umoru 40-letnika v osrčju Slovenskih goric

OSTE
BAKAL

I Z

M O J E G A

A R H I V A

Morilec prijateljičinega sina obsojen na osemletno zaporno kazen

VIII

Stojan Žunko je izkrvavel v materinem naročju

Policijske statistike potrjujejo, da sodi konec leta, čas med božičem in novim letom, med najbolj kritične letne čase, ko gre za hujša kazniva dejanja. Kako tudi ne, ko pa se v tistem času najmanj dela in največ praznuje. S tem pa je povezano tudi navadno čezmerno pitje alkoholnih pijač, ki ob veselih in radostnih dogodkih žal povzročata tudi takšne in drugačne nesreče in tragedije.

Dvakrat zaboden z nožem

In ena takšnih družinskih tragedij se je zgodila pred slabimi tremi leti, ravno v času med božičem in novim letom tudi v Ivanjskem Vrhu v občini Gornja Radgona. Alkohol je namreč botroval temu, da so tamkajšnji domačini namesto praznovanja predvsem komentirali umor enega od sosedov. Omenjeni umor se je pripetil 28. decembra 1999 okrog 20.30, in sicer v stanovanjski hiši v Ivanjskem Vrhu št. 11, kjer sta živela v zunajzakonski skupnosti morilec, takrat 62-letni Janez Gabrovec, stalno prijavljen v Adreancih v občini Cerkvenjak, ter Barbara Krajnc in njen sin, 40-letni Stojan Žunko. Vinjenost in prepir med omenjenima moškima pa sta botrovala tragičnemu dogodku, v katerem je bil s kuhinjskim nožem dvakrat zaboden in tako umorjen Stojan. Sploh pa je bilo tisti večer tudi vreme nekako »morilsko«. Po celodnevem sneženju so bile zvečer ceste zelo poledenele in ponekod celo neprevozne, še zlasti vaške ceste po hribovskih Slovenskih goric. Kljub temu pa se je znašel zgoraj podpisani avtor poleg policistov in drugih preiskovalcev ter reševalcev in pozneje pogrebnikov kot edini »civilist« na kraju gnusnega umora, na koncu pa so ga morali reševati policisti s svojim močnim džipom, saj je bila poledenela cesta neprevozna za navadni osebni avtomobil.

In čeprav sem že vsega vajen, je bilo prav grozno videti prizor na kraju umora in vse drugo, kar se je dogajalo v hiši v Ivanjskem Vrhu 11. Objokana mama Barbara Krajnc (mimogrede je tudi ona pred časom umrla, op. p.) je v naročju držala glavo svojega sina Stojana, ki je že izkrvavel in je bil negiben. Vse je bilo v krvi, oster zimski zrak je polnil vonj po alkoholu. Pred hišo je cvilil domači pes, še zlasti, ko sta zaposlena pri pogrebništvu Vrbnjak v začasni kovinski krsti iz hiše odnašala truplo njegovega priljubljenega gospodarja Stojana Žunka. Pozneje so njegovi znanci in prijatelji pripovedovali, da je bil priljubljen in družaben človek. Ko je malo več popil, je bil veseljak (na sliki v gostišču pri Mileni v Cogetincih), nikomur pa naj ne bi nagajal. Kljub temu pa se je zaradi morilske roke njegovega znanca in prijatelja veliko prezgodaj končalo njegovo življenje. Morilec, sicer upokojenec Janez Gabrovec, je bil po členu 127/I in v zvezi s členom 16/II najprej obsojen na šest let zapora, pozneje pa je bila po pritožbi državnega tožilca kazen zvišana na osem let in kljub slabemu

zdravju je Gabrovec na prestajanju kazni.

Pričanje Barbare Krajnc

Vsekakor pa je bila tudi glavna obravnava pred velikim senatom okrožnega sodišča v Murski Soboti, kateremu je predsedoval sodnik Branko Palatin, več kot zanimiva, če lahko za obrnavo umora uporabimo tak izraz. Med drugimi je namreč kot priča nastopila tudi mama pokojnega in zunajzakonska partnerica morilca, Barbara Krajnc, ki najprej ni hotela pričati, potem pa je kljub vsemu opisala dogodek iz svojega zornega kota, ki pa se je bistveno razlikoval od obtoženčevega. Trdila je, da so se

dogovorili, kako bodo kritičnega večera kartali. Pred tem je Janez popravil televizijo, Stojan pa odmetaval sneg. »Ni bilo nobenega prepira ali česa podobnega, ni se govorilo o zemlji ali posesti. Ko pa sem odšla v klet po vino, sem se tam zadržala tri do štiri minute. In ko sem se vrnila, sem videla sina v krvi. Najprej sem mislila, da mu je slabo in da je bruhal kri, toda ko sem zagledala nož v Janezovih rokah, mi je bilo vse jasno,« je med drugim dejala Barbara ter dodala, da ne ve, koliko sta pokojni in obdolženi tisti dan spila, ve pa, da so bili vsi trije »nekoliko dobre volje«, ker da je tudi sama spila »kakšen špricer«.

Glede posesti, ki naj bi izzvala prepir med Janezom in Stojanom, pa je dejala, da so se samo nekoč pogovarjali o tem, da bi Stojanu naredili prizidek s posebnim vhodom, svoje pričanje pa je Barbara Krajnc končala z besedami: »Ko je umoril mojega sina, je dejal: Pokličite policijo in rešilce, sedaj sem naredil, kar sem nameraval...«. Za njo je pričala tudi Danica Pintarič, natakaričica iz gostilne Šenekar v Spodnjih Ivanjcih, ki je samo povedala, da sta obdolženi in pokojni res prišla v gostilno, kjer je zaposlena, in da sta tam ostala kakšnih 15 minut, da sta spila po en »špricer« in odšla. Uporabljeno je bilo še veliko dokaznega gradiva, saj so prebrali mnoge zapise, pričanja ter izvedenska mnenja, med katerimi tudi, da je bil obdolženi pod vplivom alkohola in šokiran ter tudi v stanju bistveno zmanjšane prištevnosti.

Prepiri o premoženju

Že pred tem pa je seveda svoj zagovor podal tudi obdolženi, kateremu je sodišče po službeni dolžnosti za zagovornika dodelilo odvetnika Ivana Merčnika iz Murske Sobotice. Sam obdolženi ni imel pripomb na obtožnico, ki ga je bremenila umora, je pa v svojem zagovoru govoril nekoliko drugače, kot je trdil državni tožilec. Tako je opisal celotni dogodek, ki se je pripetil kritičnega dne, že pred tem pa je spregovoril tudi o tem, kako je sploh prišlo do tega, da je pokojni Žunko prišel pod isto streho. Dejal je, da se je s Stojanovo mamo izjemo dobro razumel, dokler njen pokojni sin ni ostal brez službe

Očitke, da je med prerivanjem po prstu porezal tudi Barbaro, je zanikal, ker da se je porezala že zjutraj istega dne, ko ni mogla narezati zmrznjenega mesa. »Moram povedati, da je bila Barbara že zjutraj vinjena, enako pa tudi Stojan. Tudi sam sem bil malo dobre volje. Po dejanju pa sem spil še skoraj polno ročko vina,« je dejal obdolženi ter umorjenega Stojana opisal kot mišičastega in močnega mladeniča, ki ga je porival proti izhodu, in takrat je zagledal nož, ki ga je zgrabil in zgodilo se je tisto, kar se je. »Nož sem pograbil, da bi se ubranil. Bil je to silobran, kajti če ne bi jaz njega, bi gotovo on mene,« je še dejal Janez Gabrovec, ki je med sklepno besedo dogodek močno obžaloval.

Po pritožbi višja kazen

Kljub temu je okrožni državni tožilec Karel Vogrinčič v sklepni besedi ponovil vse to, toda tudi dejstvo, da je obdolženi storil umor in da ga pokojni nikakor ni napadel. »Zavedal se je dejanja in ga je storil z direktnim naklepom. Tukaj ni bilo nobenega silobrana in za to ni nobenega dokaza, zato predlagam, da ga spoznate za krivega in ob upoštevanju teže dejanja, in ker gre za konfliktno in napadalno osebnost, ki je že bila obravnavana in kaznovana, ob tem pa trenutno poteka zoper njo tudi postopek zaradi spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let. Gre torej za hudo kaznivo dejanje, za katero je po naši zakonodaji predvidena kazen do 30 let zapora,« je dejal tožilec Vogrinčič in predlagal devetletno zaporno kazen.

Čisto nasprotje pa je bila sklepna beseda odvetnika Ivana Merčnika, ki je dejal, da obdolženi obžaluje storjeno dejanje, da je bil v kritičnem času bistveno zmanjšano prišteven in pretirano čustven. »Ugotovljeno je tudi, da je bil močno vinjen in zato ne morete upoštevati, kaj je povedala Barbara Krajnc, čigavo pričanje je razumljivo, saj je izgubila sina in sedaj mora na nekoga valiti krivdo. Mogoče je Barbara celo nastavila nož, da bi ga Stojan uporabil,« je med drugim dejal zagovornik ter predlagal, da sodišče upošteva starost njegovega varovanca, potem da se je branil, saj je bil napaden, ter da upošteva vse olajševalne okoliščine in Gabrovcu izreče čim milejšo kazen.

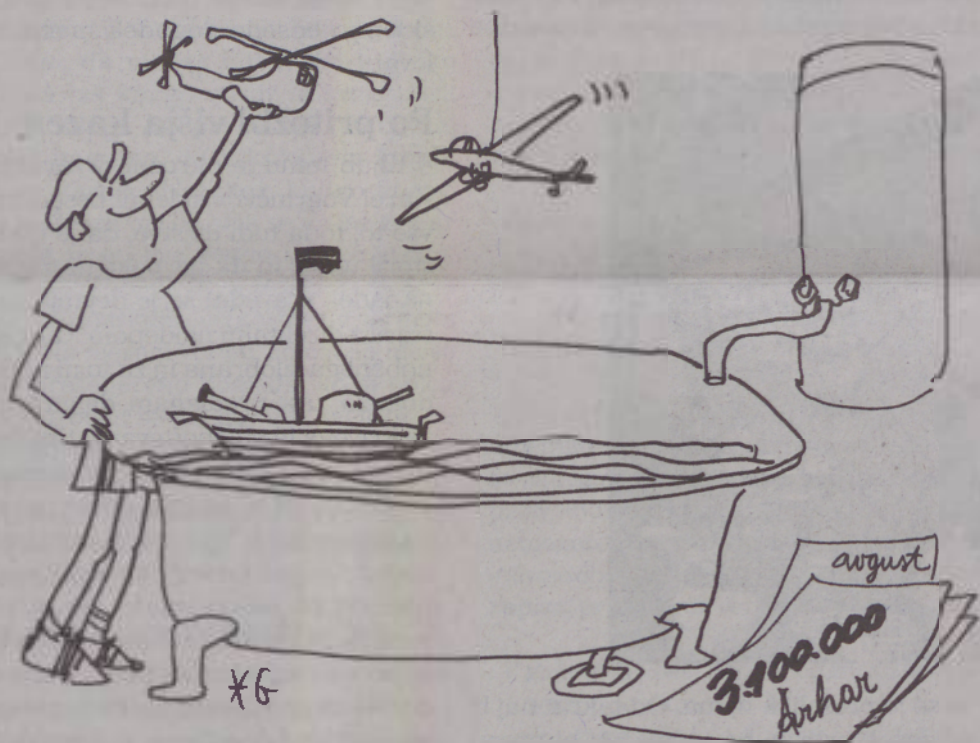
Sodišče se je potem odločilo za 6-letno zaporno kazen, obdolženi pa je bil oproščen plačila stroškov postopka, hkrati pa so mu podaljšali pripor do pravnomočnosti sodbe, na katero je zagovornik Ivan Merčnik napovedal pritožbo. Toda pritožil se je tudi državni tožilec Karel Vogrinčič in pritožbeni senat Višjega sodišča v Mariboru mu je ugodil ter je zvišal zaporno kazen s šest na osem let, takšna sodba pa je postala pravnomočna. S tem se je morilec moral preseliti v Dob na prestajanje kazni, in to kljub trditvam odvetnika Ivana Merčnika, da je obsojeni Gabrovec, ki je že v letih in ga je dogodek močno prizadel, v zelo slabem stanju in sam ne verjame, da bo živ prišel iz zapora...

Ja avgust je takši mesec,

ka so si po dopustaj. Naš ati je tuj bil na dopusti, samo je se pazo ka se godij po našoj Sloveniji. Najbole ga mantra gospod Arhar - predsedniški kandidator. Tri milijone pa stou durdof na mejsec. Našoga atija je najprle šcel žlak trufiti, da je tou zvedo. Fčasi je šou doj f pevnico po liter rdečoga, ka si malo žifce na mesto spravi. Pa je pravo ka bi on bil samo en mejsec na leto direktor Vzajemne na leto, 11 mejsof de pa rad ne dela borzi. Pa je še pravo, pa takši človik šče biti predsednik Slovenije. »Ja, ati pejneze ne vünja,« san pravo. »Samo se ka je praf,« je pravo on. Vej pa po enon kraji praf. Ges si sploj nemren predstavlati kelko je tou pejneze, ka mi ati pa mama fküper na mejsec 5 durdof data. Of pa tri milijone stou. Guči se ka Jonas več nede vodo ovoga »Lepo je biti milijonar« - v gesen de te kviz začo voditi gospod Arhar, ka ga tak ne

jarde na njuf Jadran nosijo. Naš ati je pravo, ka nigdar več. Če smo že pa pri eroplani. Zaj je pa vö prišlo ka čiglij do zaj menši avion küjpili, njin zaj pejnezi gor ostanejo. Pa do še en ekstra dragi helikopter naroučili. Pejneze gejo v našoj državi. Malo so nan pejsek v očij lüčili kak ti šparajo ka so menši avion küjpili. Pejneze pa trbej zapraviti, tak ka zaj še novu helikopter dobimo. Pa kakšo limuzino coj za te ka so Šoula se je pa letos že začala. Kak so nas gospoud Rode šolivali eto na Brezjaj. Sakše leto on tou velko mešo ponüca ka nan povej ka je naopak v našo državi. Zaj so gospoda Rodeja najbole mantrali mediji, kak nan lažejo. Seposedi se laže, na radiji, v novinaj, pa na televiziji. Naš ati je pravo ka je tou istina. »Samo ka bi pa te gospod nadškofof radi?«, san pijto. Znankar ka bi nan po volitvaj eni drüjgi lagali. »Ne razmin«, san pravo. »Boš

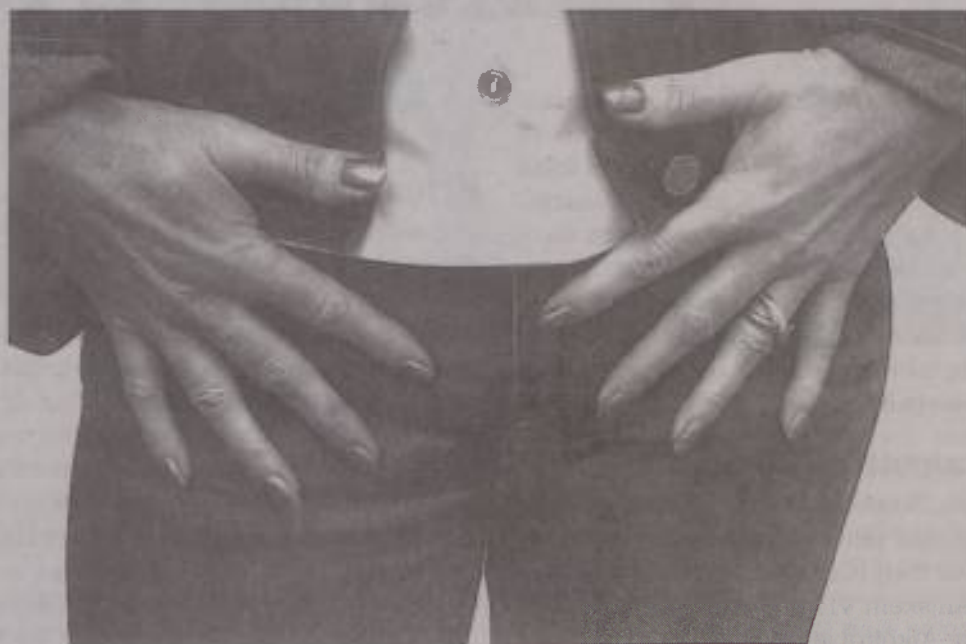

zvolijo za predsednika. Pa te se spitavlemo zakoj so pa podrakšali tou zavarovanje. Ja kak ga pa nebi? S koj do si pa te talali? Ja pouleg povodni po Evropi, mamó mij f Sloveniji tuj nevoló z vodouf. Ovoj f piranskon zalivi. Nikak pa nikak se z našimi inda bratskimi Hrvatami nemremo zgučati kelko dek rijb je od naši pa kelko od njüvi ribičof. Že več kak deset lej nemrejo fküper prijti, kak kakše svajene babe. Zaj je pa še telko üjše ka so si naši prejgnji na dopustaj bilij. Pa nikomi nika. Ešče je od predugoga kurbljanja naš policajski čun vrag zel. Prej ka je motor zaribo. Ati je pravo ka je tou gvüšno nej istina, ka se znankar f ton velkon piranskon zalivi obračo, pa je zavolo prevelke düžine f kakšo skalo zadel. Pa mo novoga nücali. Glij tak kak se je avion pokvaro, te stari vladni. No pa naj se oni štükajo, kelko se ščejo, naši slovenčki njin še dale debele mili-

razmó, da boš velki«, je pravo ati. No šoula prava je pa pred dverami. Knig kak sakše leto nega sej, kak sigdar. Tou smo se že navadili. Sakše leto bar pou knig na novou napišejo. Ati mi je pravo, ka da je on f šoulo odo, so bar deset let glijne knige bile. »Ja, ati, ka pa napredek«, san pravo. »Kakši napredek?«, je pijto ati. Zgodovina je zgodovina, ka majo tñ na novou pijsati. »Ja ati«, san pravo. Vej si pa san pravo, ka glij tou sigdar na novou pišejo. Pač kak šterin paše. Šteri so glij te na vladi. Tak leto je gotovo. Gesen je tñ. Friško si naroučte oli, ka te se lejko segrejvali, ka de pa tak ali tak pa drakši. Pa začajte brodití, koga te volili. Na sej tej volitvaj ka nas še letos čakajo. Najbole radi so naša bajca sej ovi paperčekof ka do nan ji f kratkon pa v nabiralnik metalí. Sigdar pravijo da šparat ščejo zakuriti: »Znaš Vanek nika lepše ne gorij, kak tej paperi.«

IZBRALI SMO NAJ nohte Pomurja

Izbrali smo NAJ NOHTE! Njihova lastnica je L. L. H. iz Murska Sobota. Samo pomislite, zmagovalka trdi, da nima lepih rok, torej tudi nohtov, ko pa sem se ta trenutek zazrla v svoje nohte, bi se skoraj zjokala. Priznati pa moram, da ste ženska bitja dokaj sramežljiva, saj tokrat nismo prejeli velikega kupa fotografij oz. mogoče res nimate fotografij svojih nohtov.

Prejeli pa smo velik kup vaših »FOTK Z ZGRIZENIMI NOHTI«. Kdo bi si mislil, da toliko ljudi grize nohte!

Iz tega drugega kupa smo izbrali drugega finalista, fotografijo je poslal Dani Mauko iz Radenec. Nohti so sicer izredno slabo vidni, so pa na sliki, vsi drugi dodatki pa sliko tako obogatijo, da smo jo ovekovečili tudi mi.

Čestitamo!

Nagrado v vrednosti 10.000,00 sit za prvo zmagovalko in 5.000,00 sit za drugega finalista podarja

Potrdilo prejmejo nagrajenci po pošti.

IZZIVAMO VAS K NOVEMU SODELOVANJU

IZBIRAMO
NAJBOLJ

CVETOČO
IDILO

Lahko je to samo prekrasen cvet, lahko je balkon ali okno s prekrasnimi rožami (glej sliko pokrovitelja), lahko je cvetoči grm ali drevo ...

Le kot primer: travniško tihožitje.

Fotografije vaših lepih rož pošljite na naslov: agencija VENERA, Ul. arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, s pripisom za NAJBOLJ CVETOČO IDILO. Finaliste čakajo lepe nagrade!

GS Gostilna Spiric
Spiric Danica in Tomo

Zadružna 2, Černelovec
9000 M. Sobota

Tel.: 02/525 20 20, fax: 02/525 20 22, GSM: 041 357 393
E-mail: spiric@siol.net

S.B.P.P.S.N.: (skoro bi pozabo pa san nej) Nanč ena kralica pa nej kral sta zagnji 14 dnij nej bila pri nas - pri gospoudi predsedniki. Lekar so že si bilij.

VANEK

Kdo pa so ti mladi fantje?

Geza Veren je pisal o elektrifikaciji Prekmurja v jubilejnim zborniku, ki ga je izdal DES Elektro Maribor ob 30-letnici dela leta 1975.

»Pri elektrifikaciji Prekmurja sem začel delati takoj po vojni. Elektrifikacija je bila v povojih, vendar se je hitro razvijala. Ovir ni manjkalo, vsega nas je bilo samo 15 zaposlenih, orodja je bilo malo, material je bilo težko dobiti, a o prevoznih sredstvih bolje, da ne govorimo.

Niti koles nismo imeli vsi. Razdalje petdeset ali celo več kilometrov dnevno s kolesom niso bile ovira. Vaščani so bili srečni in so nam brezplačno pomagali.

V isti publikaciji je elektrifikacijo in probleme okrog nje opisal tudi Edi Perhavec. Med drugim piše: »Prekmurje je bilo v prvih povojnih letih na zemljevidu elektrificiranosti Slovenije vrisano kot velika bela lisa. Le Sobota, Lendava, Rakičan in Beltinci so bili elektrificirani, vse drugo je bilo, kot pravimo danes, ob petroleju. Z akcijo smo začeli leta 1952 in rekli, da bi v desetih letih moralo biti delo opravljeno. Sredstva okrajnega investicijskega sklada so bila skromna, zato so k elektrifikaciji mnogo prispevali gozdovi, ki smo jih tistega časa za te potrebe precej razredčili ...«

Časovno je potekala elektrifikacija Prekmurja takole:

Leta 1926

DD Fala je zgradila 35 kV daljnovid Ljutomer-M. Sobota. Soboto napajata dve transformatorski postaji.

Leta 1936

dobi elektriko Lendava. Napaja se iz lastnega agregata - parne lokomobile. Proti koncu leta zgradijo 6 kV daljnovid Mursko Središče-Lendava.

Leta 1940

zgrajena transformatorska postaja Beltinci in nato še Rakičan.

Leta 1945

zgradijo transformatorsko postajo v Martjancih, ki napaja tudi Sebeborce, Noršince, Nemčavce in Markišavce. Istega leta se zgradi 35 kV daljnovid v Puconce.

Zaradi neustreznih visokih napetosti se elektrifikacija upočasni vse do leta 1952.

Leta 1948

zgrajen za potrebe Nafta 35 kV daljnovid M. Sobota-Petišovci

Leta 1952

se začne graditi velika transformatorska postaja v Murski Soboti

Leta 1954

zgradijo daljnovid do Velike Polane, Sodišincev in opravijo pomembna dela v Soboti.

Vaški gradbeni odbor in »desovci« iz Murske Sobote pred transformatorjem. Groba gradbena dela na transformatorju so končana, inšpekcija iz Murske Sobote je z videnim zadovoljna, sklepna elektrifikacijska dela se lahko začnejo. Z desne proti levi: Geza Veren (2.), projektanti Potočnik iz Maribora (5.), Hradil Vlado (6.) in takratni obratovodja Vladimir Kukanja (7.) V ozadju ameriški vojaški džip Willys, edino prevozno sredstvo elektrifikatorjev, ki so ga potrebovali samo za najnujnejše. (Če se je kdo od domačinov prepoznal ali prepoznal kraj, kjer stoji transformator, naj nam to sporoči.)

Leta 1956

elektrificirajo Cankovo, Vanečo in Selo.

Leta 1957

ELES skliče pri Gradu na Goričkem širše posvetovanje o nadaljnjem elektrificiranju goriškega dela Prekmurja. Severni del Prekmurja se mora elektrificirati v petih letih.

Leta 1962

začne delovati velika transformator-

ska postaja v Mačkovcih in nato še v Petišovcih.

Leta 1963

se v glavnem konča elektrifikacija Prekmurja. 5370 odjemalcev takrat potroši 1.803.000 kWh. Število odjemalcev tudi nenehno narašča, zato zgradijo naslednje leto nov 35 kV daljnovid M. Sobota-Ljutomer.

Joseph Maria R.

Od 29. avgusta do 26. septembra

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN
(21. III. - 20. IV.)
Nasmeh ob pravem času bo vreden več kot zlato. V ljubezni se vam kaže priložnost, katere skorajda ne bi smeli zanemariti. Zvezde so lahko nepredvidljive. Tam, kjer boste najmanj pripravljeni, se bo nekaj zgodilo. Na splošno romantičen mesec, ki celo dopušča, da lahko pamet pustite na pašo, čeprav so dopusti mimo. V službi se vam dobro piše. Bliža se trenutek, ko si boste morali povedati, kaj pričakujete od življenja.

BIK
(21. IV. - 21. V.)
Včasih vas že majhen čustveni napor vrže iz tira in tako tudi na drugih področjih povzroči škodo. Zgodilo se bo, da ne boste ničesar pričakovali in veliko dobili. Ni dobro, da za vse, kar imate s prijatelji, ve tudi vaš partner. Sicer dinamičen in napet mesec, ki bo zahteval previdnost pa tudi navdih. Pri odločitvah bodite dosledni. Izogibajte se sporu s prijateljem, ker tisto ni toliko pomembno, da bi skalili ljubi mir.

DVOJČKA
(22. V. - 21. VI.)
Imate dobre ideje, izkoristite jih in drugim dokažite, da so res dobre. V odnosih z okoljem je prišlo na več mestih do kratkega stika. Poiščite moč in vzpostavite nove mostove. Kmalu se vam bo izpolnila vsaj ena srčna želja. Neobičajni dogodek vas bo vznemiril, nato pa spodbudil k razmisleku. Povečali se bosta energija in samoiniciativnost. Sicer romantičen mesec, v katerem se vam bo izpolnila ena srčna želja.

RAK
(22. VI. - 22. VII.)
Včasih po nepotrebnem nergate ali nergate več, kot bi bilo treba. Nergačev pa se vsi izogibajo, pa če imajo prav ali ne. Delo ali celo garanje in obveznosti so res pomembne zadeve, vendar teh stvari v prostem času ne bi smelo biti. Prijetno presenečenje z lepimi posledicami. Sicer pa ne jemljite vsega preveč resno, ker si s tem zmanjšujete možnost, da bi končali tisto, kar ste že začeli. Sodelovanje z znancom.

LEV
(23. VII. - 22. VIII.)
Na žalost prihaja stari račun, ki ga bo treba plačati. Da ne bo še večjih obrestí, pri plačilu ne odlašajte. Priložnost za vaše srce bo tako velika, da je skoraj ne boste mogli spregledati. Nepredvidljiv zaplet boste razrešili s pomočjo, ki bo prišla z nepričakovane strani. Predvsem prvi teden v mesecu bo vesel, pozneje bo bolj dolgočasno. Pozabiti bo treba na poietne norčije in začeti razmišljati o učenju in denarju.

DEVICA
(23. VIII. - 22. IX.)
Zadeve, ki se tiče predvsem vas, ne obešajte na veliki zvon. Odpravljali boste napake, ki jih niste naredili vi, ampak tisti, ki vedo, da je v kolektivu nekdo, ki jih bo vzel v red. Tako jim dajete potuho, kljub temu pa bo vaše delo na neki način poplačano in sprejeto s hvaležnostjo. Ugodno za razmišljanje o intelektualnem delu jeseni. Sredi največje idile se bo zgodila manjša neprijetnost, vendar jo boste sposobni hitro odpraviti.

TEHTNICA
(23. IX. - 22. X.)
Ali morate ravno vi biti vedno prvi? Zakaj ne bi šel nekdo drug namesto vas po kostanj v žerjavico. Nič ne bo narobe, če se boste na butast predlog glasno zasmeli. Ko boste sami, najbolje zvečer, pa o njem vseeno še dobro premislite. Nekdo bi rad odkril vaše skrito misel, da bi jo pozneje lahko uporabil proti vam. Zadeva bo precej nerodna, ker ne boste mogli skriti ljubosumja.

ŠKORPIJON
(23. X. - 21. XI.)
Šele ko vam bo povsem jasno, za kaj gre, povijte in reagirajte. Iskali boste nove možnosti in poti, in če se bo kaj pokazalo, hitro izpeljite, kar časa ne bo. Kmalu kopica novih nalog. V ljubezni neljuba sprememba, vendar srečen konec. Nevoščljivec v bližini. Nekaj boste morali požreti, da bo zadeva potekala tako, kot želite. Sicer umirjen in hkrati konstruktiven mesec, ki bo pokazal, da z manj truda lahko dosežete več.

STRELEC
(22. XI. - 21. XII.)
Znasli se boste v čudnem okolju, ko bo edina rešitev vztrajanje. Zmeda iz preteklosti naj vas ne obremenjuje več. Pokazalo se bo, kdo ima prav in kdo ne, pa tudi, kdo je na kateri strani. Ne ukvarjajte se z malenkostmi. Če premislite, še vedno ni prepozno. Zaradi nepomembnega načela nekaj opuščate, ljudje pa vseeno pričakujejo od vas. Zelo hitro bo postalo jasno, da je zabave konec. Dobra priložnost.

KOZOROG
(22. XII. - 20. I.)
Da se bodo stvari uredile, boste morali ubrati kar nekaj pogumnih korakov. Izjava partnerju naj bo jasna in prepričljiva, ker bo drugače sklepal po svoje, seveda napačno. O vaših načrtih ni dobro govoriti naokrog, so ljudje, ki bi vam radi prekržali pot. Razmere v družini se bodo uredile. Odnosi z znanci in prijatelji bodo na preizkušnji. Obvarovali jih boste s svojim orožjem - pametjo.

VODNAR
(21. I. - 19. II.)
Nadaljevalo se bo obdobje nejasnega, do končne razrešitve bo treba še počakati. Skrbite za fizično kondicijo, berite in obnavljajte energijo, ki bo potrebna, ko se bodo zadeve začele razpletati. V ljubezni še naprej napeto. V odnosih in pogovorih s sodelavci bodite manj naivni. Neki ugodnosti se bo treba odpovedati, da se bo lahko pojavila nova.

RIBI
(20. II. - 20. III.)
Če se ne boste pravočasno potegnili zase in če ne boste odločni, bodo drugi živeli na vaš račun. V ljubezni nekaj nejasnosti, zato potrebujete čas in mir, da ugotovite, kje ste. Prepri v domačem krogu bo pokazal, kaj si bližnji mislijo o vas. Prihaja živahnejše obdobje, ki bo marsikaj spremilo. Pri dogovorih, povezanih z denarjem, pazite na pasti in zanke. Uredite odnose s partnerjem.

Kraji, ki jih je

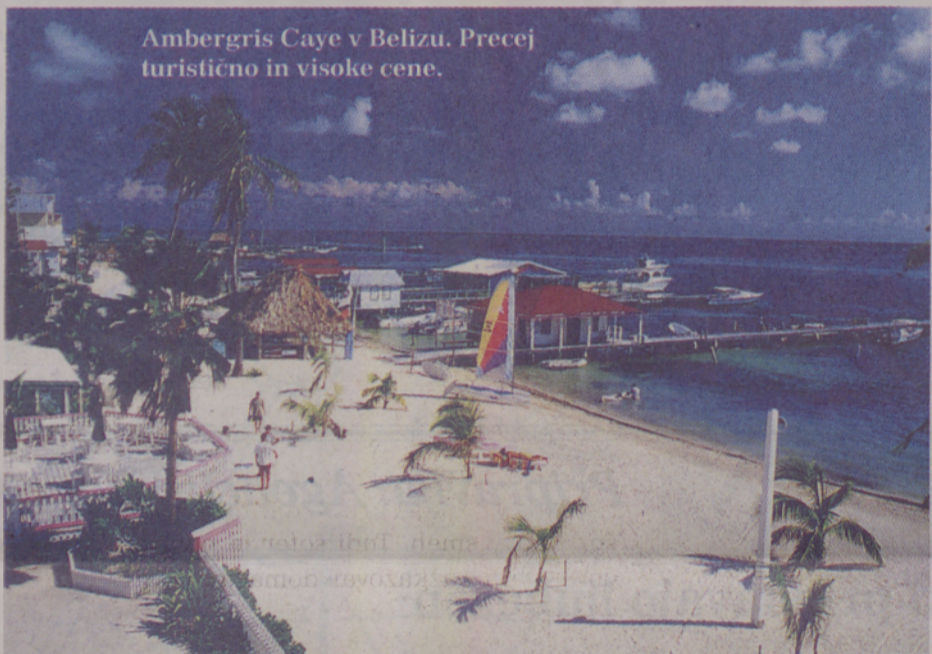
Pred koncem najinega študija sva se podala na potepanje po državah Srednje Amerike in se ravno prav »ogrela« za nadaljnja popotovanja, ampak zdaj bo treba iti v službo ... Na fotografiji sem ves zaprašen po pravkar končani nori vožnji na zadnjem delu tovarnjaka.

Simon Suhadolnik
Aleksandra Vrhovnik

Le nekaj dni pred načrtovanim odhodom stojiva s kupom denarja pred okencem Liberije na dunajskem letališču, da si kupiva letalske vozovnice za Gvatemalo. Ampak tudi sedaj, kot že nekajkrat v zadnjih tednih, se stvar spet zaplete. Vozovnic nama nočejo prodati, dokler nimava veljavnih vizumov, na katere čakava že več kot mesec dni, pri tem pa sva morala rezervacijo za vozovnici že nekajkrat prestaviti ... Hitiva na veleposlaništvo, tu pa naju čaka novo presenečenje: iz Gvatemale nama turističnih vizumov niso odobrili, vendar se naju veleposlanik vseeno usmili in nama na lastno odgovornost izda vizum, v katerem piše, da potujeva kot nekakšna »kulturna« delavca!

Po takšnih in drugačnih zapletih sva potem z malo negotovosti po 13 urah leta z vmesnimi postanki v Madridu in Miamiju, kjer je mimogrede še vedno »strašil terorizem« in nas je bila na tako velikem letališču le peščica potnikov, prispela v Ciudad de Guatemala. Po opravljenih formalnostih se naju je počasi začel lotevati popotniški duh, ko je bilo treba barantati za taksi, hotel, v katerega sva bila namenjena, pa je bil seveda ob pozni uri že poln. Tako sva morala že prvi večer peš s težkimi nahrbtniki po temačnih ulicah revnega predela glavnega mesta in praktično brez znanja španščine iskati prenočišče ...

Ambergris Caye v Belizu. Precej turistično in visoke cene.

Glavni trg nekoč velikega mesta in svetišča Tikal v Gvatemali

Mnogo ceneje kot v Belizeu, a prav tako lepo ali se bolj, je na otoku Roatan v Hondurasu.

Odsluženi ameriški šolski avtobusi, ki jim pravijo kar »chicken busi«.

Kip enega od poglavarjev v majevskem svetišču Copan v Hondurasu

Domačini na zahodu Gvatemale so oblečeni še precej tradicionalno.

osvajal Kolumb

Vulkani in zapuščina majev

Glavno mesto, kot večina drugih večjih mest, nima posebnih znamenitosti, zato sva se odpravila po zahodni strani države, naprej do nekdanjega glavnega mesta Antigua Guatemala, ki je izgubilo ta status pred dobrimi dvesto leti zaradi močnega potresa. Potovanje po vsej Srednji Ameriki je po kopnem najlažje in najcenejše z lokalnimi avtobusi. To so odsluženi ameriški »scool busi« značilne oranžne barve, ki pa jih, še posebej v Gvatemali, pobarvajo v živo pisane barve in jih imenujejo kar »chicken bus«. To pa zato, ker se na njih znajdejo poleg potnikov in vsemogočega tovora tudi razne živali, največkrat piščanci. Piščančje meso se v tem delu sveta tudi največkrat znajde na jedilniku v kombinaciji z raznimi koruznimi tortiljami, takosi, buritosi ...

Okrog Antigue, ki je polna pisanih hiš in tlakovanih ulic, se tako kot po vsej zahodni strani razprostira cela vrsta vulkanov. Nekateri od njih so še aktivni. Na enega sva se v skupini desetih in z vodnikom podala tudi midva. Vulkan Pacaya (2500m) leži zahodno od glavnega mesta in je nazadnje izbruhnil v januarju 2000. Po obupni makadamski cesti smo se s kombijem pripeljali približno na pol poti, od tam pa sta bili še dobri dve uri hoje do vrha kraterja. Zadnjih nekaj sto metrov pred vrhom imaš občutek, da hodiš po drugem planetu. Nikjer nobene rastline, le črn, droben pesek, ki se ti vdira pod nogami, in venomer te nese po hribu navzdol, tako da hodiš po sistemu: dva koraka naprej, enega nazaj... Veter piha tako močno, da nas je skoraj odneslo, povrh vsega pa se iz kraterja močno kadi, smrdi po žveplu in te ves čas sili na kašelj. Na vrhu, ko smo se prerivali na robu kraterja, ni bilo posebnih občutkov, tudi lave se ne da videti, ker je zaradi dima tako, kot če bi stal sredi oblakov. Kljub vsej izmučenosti in naporom pa sva se po vrnitvi oba strinjala, da je bila to vseeno dobra izkušnja in nama ni bilo žal.

Severno od velikega kraterskega jezera Atitlan, ki ga prav tako obdajajo številni ognjeniki, je gorata pokrajina in prav v tem predelu je še mogoče najti nekaj pristnih potomcev starodavnih Majev, ki živijo v majhnih vasicah in se še vedno oblačijo v tradicionalne, ročno vezene pisane obleke. Chichicastenango je ena takšnih vasi, kjer je dvakrat tedensko sejem, kamor pridejo domačini prodajat razne stvari. Tako je mogoče na enem mestu dobiti hrano, obleke, ročno izdelane spominke, cenene plastične igrače ... Tak sejem seveda privabi tudi številne turiste, ki se skupaj z domačini prerivajo po ozkih, s stojnicami natrpanih ulicah. Starodavno majevsko zapuščino pa je mogoče najti v svetišču Tikal, ki je znamenito po svojih visokih kamnitih piramidah. Del poti do tja sva se morala peljati stoje na zadnjem delu pick-upa, saj v tako odmaknjenih krajih pelje avtobus le enkrat dnevno, pa še ta ob pol treh zjutraj! V šestih urah smo po zaviti gorski cesti na višini okrog 2500-3000 m tako prevozili celih 80 km! Naslednji dan sva zato pošteno čutila bolečine v rokah in nogah. Tikal leži v gosti džungli in je štel v svojih zlatih časih tako kot mnoga druga majevska svetišča nekaj deset tisoč ljudi. Danes si je mogoče ogledati osrednji del celotnega kompleksa, ki je razkropljen več kilometrov naokoli. Mnogo objektov je še vedno pod skoraj meter debelo prstjo in so poraščeni z drevesi. Nekatero večje piramide so tako videti kot ogromne gomile, ki čakajo na arheologe, da jih izkopljejo.

Da gre Slovenija naprej, so vedeli tudi v Gvatemali. Tako naju je presenetil lastnik nekega hotela, ki je vedel za »Eslovenia«, Rudonjo in njegov zmagovalni gol. Nogomet je v Srednji Ameriki pač zelo popularen šport, kar smo se lahko prepričali tudi sami po nedavni tekmi s Hondurasom. Prav zaradi nogometa pa je med Hondurasom in Salvadorjem leta 1969 izbruhnila celo vojna!

Karibski otoki

Po Tikalu sva šla naprej proti Belizeu, majhni državi, ki šteje komaj 200.000 prebivalcev, in prav ljudje so v tej državi čisto drugačni kot prej. Več kot polovica jih je črncev, potomcev nekdanjih sužnjev, ki so jih na bližnje otoke naselili Britanci. O potomcih Majev v pisanih oblekah ni več nobenih sledi. Nedaleč od obale leži v plitvih vodah majhen otoček Caye Caulker. Del otoka je nekoč pripadal večji celoti, preden ga je leta 1963 hurikan »presekal« in zdaj je naseljen samo kakšen

kilometer dolg in 200 metrov širok kos otoka. Zaradi njegove majhnosti sta na celotnem otočku samo en traktor in en tovornjak, ki pobira smeti, ljudem pa so prevozno sredstvo električni avtomobilčki za golf.

Po nekaj dnevih na beliških otokih sva se odpravila proti Hondurasu. S čolnom sva plula po plitvih vodah med številnimi otočki in atoli, ki spadajo k velikemu 250 km dolgemu koralnemu grebenu, ki se razteza od severa Belizea pa vse do vzhodne obale Hondurasu. V honduraškem pristanišču Puerto Cortes, kjer je »carina«, kljub veljavnim vizumom ni šlo brez zapletov. Na seznamu držav Slovenije namreč ni bilo in seveda tudi nobeden od uradnikov še ni slišal zanjo. Na srečo je imel lastnik čolna mobilni telefon, kajti v pisarni nimajo telefona, in po nekaj klicih so tako končno preverili, ali sploh lahko vstopiva v državo. Ker sva bila na karibski obali, sva pot nadaljevala po otokih. Nekdaj piratski otok Utila je zdaj pravi raj za potapljače in pravijo, da lahko tukaj pridobiš potapljaški izpit najceneje na svetu. Tako stane 4-dnevni tečaj okrog 150 dolarjev z vso pripadajočo opremo. Midva sva se odločila za cenejšo varianto – »snorklanje«, torej samo z masko in plavutkami. Vendar pa je tudi tako čudovito opazovati prelepe korale in živopisane ribe, ki v topli vodi v jatah mirno plavajo okoli tebe in imaš občutek, da plavaš po velikem akvariju.

Čeprav je v Karibih vsak otok lep, nama je posebej ostal v spominu otok Roatan, še posebej vasica West End. Peščena plaža, palme, turkizno modra voda, iz bližnjega bara odmeva reage glasba ..., le proti večeru, ko veter pojenja, se pojavi prava nadloga: komarji in peščene mušice. V deževnem obdobju, ki je v teh krajih prav v zimskih mesecih, znajo biti insekti prava nadloga, zato se brez primerne zaščite ne da vzdržati.

Stari mornar Sam je lastnik najcenejšega »guest housea« na Roatanu. Bila sva edina gosta, ob večerih se je na svoji verandi rad pogovarjal in pripovedoval zgodbe iz svojega življenja ...

Še vedno aktivni vulkan Pacaya (2500 m) v Gvatemali

Tema v džungli

Po treh tednih relaksacije po otokih sva se podala še na celinski del Hondurasu, ki pa se precej razlikuje od otokov, predvsem se to kaže v večji revščini in nerazvitosti. Tukaj sva bila spet prisiljena ustaviti tovornjak, ki naju je peljal do odročne vasice v gorovju, kjer leži nacionalni park Muralla. Po nekaj metrih vožnje po zaprašenih cestah pa sva spoznala, da ne bo vse tako lepo in veselo, kot je kazalo na začetku. Tovornjak je imel namreč na dnu prikolice veliko luknjo, skozi katero se je tako kadilo, da sva komaj dihala, čeprav sva si čez glavo tiščala obleko. Po dveh urah vožnje sva v tamkajšnji vasi skočila s tovornjaka in iz naju se je kar kadilo, ljudi, predvsem otroke pa sva dodobra sprāvila v smeh. Tudi šofer je ponosno stal in naju dobesedno »razkazoval« domačinom, češ glejte, kaj sem vam pripeljal! Čeprav naj bi bile poti v nacionalnih parkih dobro označene, se v takšni džungli brez vodnika kaj hitro zgubiš. Gozd je namreč ponekod tako gost in zaraščen, da pride skozi visoke krošnje dreves komaj kaj svetlobe, in je tudi čez dan prav temačno. Tako se je nama zgodilo, da je postajala pot čez čas vedno slabša in neprehodna. Kolikor se je dala, sva se orientirala po soncu, a sva ugotovila, da nekako ne greva več v pravo smer. Tudi dva litra vode sta za tak pohod absolutno premalo, in da ne bi dehidrirala, sva si morala vodo natočiti kar iz potoka ... Počasi naju je že začela grabila panika, a sva potem le nekako uspela najti pravo pot in sva se po desetih urah hoje vsa blatna in izmučena vrnila.

Na koncu bi še povedala nekaj o cenah v teh deželah. Za najcenejšo sobo za dve osebi je treba odšteti v Hondurasu okrog 4 dolarje, približno 2 dolarja pa stane kosilo. Nekoliko dražja je pitna voda v plastenkah, ki stane še nekoliko več kot pri nas. V Gvatemali so cene približno 20 odstotkov višje, v Belizeu pa celo 100 odstotkov ali več. No, vseeno bi lahko na koncu strnila: Za relativno malo pejnec, kar dosta muzike!

V KATEREM SI NAMAKAJO POMURSKI GLASBENIKI?

DRAGO JOŠAR (Franc iz Prekmurja) letos še ni počival. Nastopal je v Moravskih Toplicah pa tudi na gostijah in veselicah. Eno od poletnih noči pa je polepsal turistom na otoku Pašmanu, kjer je nastopil na Slovenski noči. Širši slovenski javnosti se bo predstavil 1. septembra na Večerovem pikniku pod Pohorjem. Pred izidom nove plošče in kasete, za kateri je posnel skladbe v svojem studiu v Gornjih Petrovcih, bo skočil še na otok Krk, na katerem bo s svojo glasbo zabaval slovenske krvodajalce. Oktobra pa si bo končno vzel nekaj prostih dni in se z ženo Metko odpravil v toplejše, južne kraje.

DRAGOV sin, »pojoči policist« **DAMIR** (O, Beybe), ki je v poletnih dneh skrbel predvsem za »varno zabavo«, pa si je že privoščil dopust in svoje dekline povabil na počitnice v Biograd. Ker se je v teh dneh že vrnil v domače kraje, lahko pričakujete, da ga boste ob kakšni policijski kontroli tudi spoznali. Če bo ob srečanju z vami veselo zapel, ste lahko prepričani, da gre za **DAMIRJA JOŠARJA**.

GLASBENO STRAN UREJA SIŠP

21-letna (Vesela Goričanka) **MARINA HUBER** je letošnje počitnice preživela na slovenski obali. S fantom Dejanom sta raziskovala Portorož in njegovo okolico. Sicer pa tudi Marina v teh dneh pripravlja nov glasbeni projekt. Še bolj kot projekta pa se veseli nove zaposlitve. Septembra bo namreč začela z delom v frizerskem salonu na Cankovi. Naj dodamo še to, da ta prekmurska pevka si samo frizerka, ampak tudi odlična natakarka in kuharica. Teh veščin se je naučila v Srednji gostinski šoli v Radencih.

STRICI so se letos v primerjavi s prejšnjimi leti, ko so potovali po svetu (od Göteborga, Berlina, Pariza pa vse do New Yorka), bolj potepali po naši lepi domovini. Čeprav se poletje počasi izteka, so še vedno zelo zasedeni (no, kakšen prost termin bi se že našel). Kljub temu pa so se odpravili na enotedenski oddih. Eni so bili v Dalmaciji, drugi so pestovali, pričakovali, tretji pa počeli vse skupaj. V letošnjem letu jih čaka še nekaj večjih prireditev, na katerih obljublajo žur do jutranjih ur, razmišljajo pa tudi o prvih lastnih skladbah. Želimo jim, da bi svoja razmišljanja kmalu tudi uresničili. Morda jim bodo pri tem (z božjo pomočjo) pomagale čisto prave sestre, ki so jih spoznali na Švedskem.

Skupina **METULJ** (Iden dol po Kobilji), ki že od začetka letošnjega leta nastopa z novim bobnarjem, Martinom Rajbarjem iz Kuzme (zamenjal je Štefana Hozjana, ki se je odločil, da bo srečo poskusil v daljni Avstraliji), je v tem tednu v studiu 14 na RTV Slovenija posnela skladbo, s katero se bo predstavila na oktobrskem Festivalu narečnih popevk v Mariboru. Konec leta pa fantje nameravajo izdati novo lasersko ploščo, na kateri bo tudi njihova uspešnica Glejte, glejte jazbeca. Letošnje poletje so preživeli vsak na svojem koncu. Vodja ansambla Robert Režonja, ki bo v teh dneh drugič postal očka (z življenjsko sopotnico Megi pričakujeta še enega pevca), je dopust preživel v Rabcu, njegov brat basist Boštjan je z bodočo ženo Majo in sinom Blažem užival v Strunjanu, bobnar Martin je ostal doma (ker se je moral naučiti tristo novih skladb, ki jih na svojih koncertih izvajajo Metulji), klaviaturist Riki Lebar pa je z dekletom obiskal Dalmacijo.

Čeprav je **DARKO KEGL** (Konje bele bom zapregel) zaposlen v turistični agenciji, je ostal v letošnjem letu brez dopusta. Noge si je kljub temu namakal v Radencih, Moravskih Toplicah in v sosednji Avstriji, kjer je nastopal z duetom **DUO D PLUS**. Tega poleg **DARKA** sestavlja še **JOŽE TIVADAR-BEPO**, ki je sedem dni z ženo Sonjo aktivno in pasivno (zaradi slabega vremena) plaval v Vodichah. Septembrske večere pa bosta **DARKO IN JOŽE** preživljala v kavarni v Radencih, kjer bosta z glasbo in besedo navduševala domače in tuje goste.

Mladi na vasi – ali se kaj dogaja?

Kako so šli po vasi in peli V dolini tihi

Življenje mladih na vasi, oddaljeni od vseh centrov, tudi od centrov dogajanja, je velikokrat težava podeželske mladine. Na vasi se ponavadi dogaja zelo malo ali nič, kamor koli greš, pa moraš imeti prevoz. O tem, kakšno je življenje mladih na vasi, smo se pogovarjali s Tomažem Rituperjem, Vidom Frasom, Romano Ferencek, Tomažem Gregorcem, Simonom Matjašcem in Veroniko Bukovec.

Romana: Mladi na vasi smo se že navadili na to, a vseeno bi radi kdaj kam šli. Če misliš kam iti in nimaš izpita ali avta, si moreš dva, tri dni prej rezervirati mesto pri kom v avtu.

Tomaž G.: Na vasi smo odrezani od vsega in odvisni sami od sebe, zato si sami kaj organiziramo ali kam gremo. Na vasi je tako, da se ponavadi med občinskim praznikom kaj dogaja, drugače pa je bolj pusto. Pogrešamo več druženja mladih.

Simon: Mi v Gomilici pa se dobivamo v gasilskem domu, vrzemo na koš, ker imamo mladinsko društvo, se pogosto dobivamo na sestankih. Prirejamo tudi kakšne »fešte«, ob rojstnih dnevih in podobno. Veliko mladih nas pride skupaj.

Veronika: Pri nas na Kobilju imamo mladinsko sobo, kjer se zbiramo. Ko je toplo, smo lahko kje zunaj. Fantje in dekleta se družimo skupaj. Zbirajo se osmošolci, dijaki, včasih tudi študentje. Ponavadi se dobivamo pri šoli, na kakšnem igrišču, pozimi pa v kakšni sobi.

Zakaj pa se mladi ne družite pogosteje? Ni časa, prilagodnosti ...

Romana: Včasih je tudi čas tisti. Veliko ljudi ima svoje obveznosti, tudi doma kaj delajo ali pa si sami kaj organizirajo.

Tomaž G.: Premalo je mladih, ki so pripravljene sodelovati ali pa se morda težko skupaj najdejo. Težave je tudi v tem, da mladi ne dobimo dovolj subvencij, sami pa nismo toliko močni, da bi sami financirali ali bi šli v kakšno finančno tveganje. Bojimo se, da ne bo odziva, potem pa smo v minusu.

Tomaž R.: Kaže, da je čedalje manj časa. Spomnim se, ko smo bili mlajši, je bilo več zabave in smo se bolj družili.

Tomaž G.: Jaz vidim svojo generacijo, da že imajo partnerje, nekateri svojo družino... Imajo delo, odgovornost. Potem pa ostane nemo trije, štirje, ki se družimo ... to pa je premalo.

Kaj pa internet, računalniki, ali ni tudi to vplivalo na druženje mladih?

Pa tudi, računalniki, veliko je tega, in je vsak raje sam doma.

Pa vseeno, tu in tam pa pridete skupaj.

Simon: Najbolje je takrat, ko se dobimo spontano, nenačrtovano, skurblamo in gremo.

Veronika: Vsak nekaj prinese.

Tomaž G.: Dva ali trije se najdejo, ki imajo klet ali prostor, kjer se lahko družimo. Da nismo na odprtem. Poleti se gre, pozimi in v hladnih dneh pa ne. Na primer v šoli ne moreš početi takšnih stvari. Poleti pa lahko

pečemo koruzo.

Simon: Tudi dekleta so zraven.

Kaj pa se potem dogaja? Kakšen je dober žur?

Tomaž G.: To so lepi trenutki, pogovarjamo o tem, kaj se je zgodilo čez dan, kaj se dogaja, obujamo spomine na stare žure ali pa kakšne vaške trače...

Simon: Ja, ko po polnoči nič več ne veš, kaj se je dogajalo. (Hahahaha, vsi v smeh.)

Tomaž G.: Večina ljudi je takšnih, da se sprostijo šele takrat, ko si malo kaj spijejo. Pa ne gre pri tem, da bi ne vem kaj spil. Tako malo. Mi večkrat, ko gremo domov z žura, po vasi pojemo. In mi potem babica na drugi dan pravi, da smo bili tako glasni, da smo zbudili celo vas.

In katere ste prepevali?

Tomaž G.: Te naše, stare. Slovenske narodne pa kakšne domače. Na primer Iden doj po Kobilji, V dolini tihi. Kljub temu, da zbudimo ljudi, slabega odziva še nismo doživeli. Kvečjemu so se smejali, da nismo ujeli kakšnega tona.

Kaj tudi ušpicite? (Tu pa ne bomo izdali, kdo je kaj povedal, da ne bi kdo prišel v težave, op. a.)

V mlajših letih smo bolj, zdaj pa ne več. Včasih, ko gremo domov, kakšne rože ali kaj drugega po svoje uredimo. Nič ne zlomimo ali uničimo, samo preuredimo jih malo. Včasih je bil pred šolo kip, ki je gledal proti šoli, potem pa smo mu glavo obrnili proti gorici. Kaj hujšega pa ni bilo.

Moč glasbe ob prijateljskem sodelovanju

Združenje mladih glasbenih talentov Art music se je prvič predstavilo konec julija v Črenšovski kinodvorani na prireditvi z naslovom Moč glasbe. In že njihov prvi nastop je pokazal, da gre dejansko za obetavno skupino mladih ljubiteljev glasbe iz vsega Pomurja, ki jih vodi prihodnji študent kompozicije na glasbeni akademiji v Ljubljani Roman Sarjaš.

Združenje je bilo ustanovljeno v okviru Turističnega društva Črnc iz Črenšovec pod motom, da združuje mlade glasbene talente in vse, ki imajo radi glasbo. Vendar pa vključuje mlade iz raznih krajev pokrajine ob Mu-

ri, med njimi tudi take, za katere so ljubitelji popularne glasbe že slišali in so že bili tudi na Vestnikovi lestvici obmurske zabavne glasbe. Za tehnično organizacijo njihovih nastopov tako skrbi Dino Sarjaš, ki tudi nastopa, med bolj znanimi imeni sta še Manja Šalamun iz Zg. Krapja in Blanka Keršič iz M. Toplic. Aktivneje pa sodelujejo še Tjaša Žalik, Klaudija Kelenc, Vanja Novak, Ester Dražnik, Alenka Kramar, Mateja Horvat in violonistka Petra Karba. Pri njihovi dejavnosti pa jim precej pomagata tudi predsednica Turističnega društva Črnc iz Črenšovec Rosemarie Dražnik in Glasbeni center Čurin.

Večji del skladb, ki jih izvajajo na nastopih, je napisal Roman Sarjaš, ki je napisal prvo skladbo, s katero prav tako nastopajo, že v sedmem razredu osnovne šole. Idejo, da bi ustanovili tako združenje, sta dobila skupaj z bratrančem Dinom, saj sta ugotovila, da je takih združenj mladih zunaj Pomurja kar precej, in zdelo se jim je dobro, da bi povezovali mlade v pokrajini ob Muri, ki znajo peti, plesati, recitirati in sploh s svojim nastopom lahko nekaj pokažejo. Potem ko so že vključili kar nekaj članov, so ugotovili, da imajo dovolj zanimive vsebine za skupinski nastop. Namen skupine je torej druženje ob glasbi in tudi sicer so postali dobri prijatelji, obenem pa si prizadevajo tudi predstaviti

svojo dejavnost čim bolj kakovostno in raznovrstno. Ob prvih nastopih so se predstavili z lastnimi in tujimi skladbami ter recitacijami, v katere so vključili tudi razmišljanje o življenju, kot ga vidijo in doživljajo sami. Pri njihovih nastopih je sicer poudarek na pop glasbi, vendar pa pravijo, da radi poslušajo zelo različno glasbo.

Dejansko člani ugotavljajo, da poslušajo vse glasbene zvrsti, tako da se tudi pri sodelovanju prilagajajo drug drugemu. Tako Blanka najraje poslušata latino in hip hop, Dino rap, Alenka heavy metal, Roman pa se je v šoli največ posvečal klasični glasbi, vendar mu je tudi popularna glasba zelo blizu. Tako je predložil tudi na sprejemnih izpitih na glasbeno akademijo poleg dveh avtorskih klasičnih skladb še eno lastno, ki bi jo lahko uvrstili v zvrst zabavne glasbe. In bil sprejet.

Jože Gabor

Združenje Art music na enem od njihovih nastopov pri soboškem Kratochwillu

Članica združenja Blanka Keršič je na lestvici obmurske zabavne glasbe s sklad-

Vaša čustva

Hitro – prehitro

Ob robu polja stojim, gledam pšenično preprogo, ki nekje z nebom se stika, gledam v oči poletju, ki prehitro ga bo vzela zima. Gledam v oči življenju, ki, zdi se, nikoli ne bo minilo, a prehitro bo šlo vse mimo. Tako hitro, da še vedeli ne bomo, tako hitro, prehitro.

Tamarine

Zaman

Sonce sije kot vsak dan, a meni solze padajo na dlan, ker ti ne ljubiš me nič več in moje prošnje so odveč, le zakaj oblak zakril je moje nebo, me pustil žalostno in ranjeno. Ti bil si moje zlato sonce, ki sijalo je na vse konce. Ti zame več ne zмениš se, čeprav še vedno ljubim te. A zaman sem te čakala, zaman molila, vzdihovala. Ti pahnil si me na rob, rob neusmiljene bridkosti, kjer potonila sem v reko bridkosti.

Sonja

Čas

Tisti čas je odšel, za sabo pustil sledove je. Ni mi mar za sanje moje, ni mi mar za misli tvoje. Mar mi je za ljubezen mojo, za deklet tvojo.

Andi

Skrivnosti

Tebi sem verjela, s teboj sedaj živim, toda pridejo trenutki, ko te izgubim, iščem te, tebe ni, kje se skrivaš, povej, zakaj te ni.

Špelca

Noč je!

Noč je, kot marsikatera druga noč pred njo. Brez tebe sem in tako osamljeno se počutim. Čez dan še kar gre, ko pa se stemni, sem z mislimi vedno ob tebi. Rada se spominjam tistih večerov, ki sva jih preživela skupaj. Tako lepo nam je bilo in nisva potrebovala nikogar ob sebi. Zaljubljena sva bila in vsi so verjeli v najino ljubezen. Prepričana sem bila, da bo najina ljubezen trajala večno. Tako rada sva se imela. A kako sem se motila! Potem pa je prišlo vmes, kar je moralo priti. Prišla je ona, ki ti je popolnoma zmešala glavo. Obljubila ti je gradove v oblakih in naenkrat ti jaz nisem bila več dovolj. Zanima me, ali si z njo srečen. Kako živiš, ali se še kdaj spomniš name in najinih čudovitih skupnih trenutkov. Teh ni več, a so zapisani globoko v mojem srcu. Ko sem žalostna, pobrskam in kakšnega potegnem na dan.

Helena

Vse mlade vabimo, da nam pišete, o čem si želite brati, postavljajte nam vprašanja, pišite nam o vsem, kar vam pride na misel, lahko komu posvetite pesem ali pa nam sporočite, če ste se zaljubili.

Naš naslov je: Na sceni, Vestnik, Ul. arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, ali po elektronski pošti: Nasceni@hotmail.com.

Stran uredila: A. Nana Rituper Rodež

Arni gre v politiko

Potem ko se je z vlogo Terminatorja dobro zasidral v filmskem svetu, se je Arnold Schwarzenegger odločil, da bo poskusil srečo tudi v politiki. 54-letni igralec, rojen nedaleč od avstrijskega Gradca, bo kandidat republikancev za guvernerja Kalifornije. V ta namen je že najel znanega strokovnjaka za stike z javnostjo. Glavni protikandidat je ravno tako iz filmskega sveta - režiser Rob Renier, ki se je proslavil s filmom Harry & Sally.

Umrl je papa Dan

Umirjeno in skoraj dobesedno na rokah svojih najdražjih je umrl papa Dan, vodja znane pevske družine. Kelly Family so kar dve desetletji zabavali svet, nato pa so počasi tonili v pozabo in jih mlajša generacija poslušalcev sploh ne pozna. Začeli so kot ulični pevci in razmeroma hitro uspeli. V času največje popularnosti so se preselili v Nemčijo, kjer živijo še danes. Ko je umiral, je menda rekel: »Prosim, dragi Kellyji, pojte naprej! Dana, doživel je 72 let, padec popularnosti pa je težko doživljal, bodo pokopali v rojstni Irski.

Nastop z bolečino

Tokrat smo iz naftalina privlekli še eno pevko (tako kot papo Dana od Kelly Family), ki jo je pred dvajsetimi leti poznal vesoljni svet, danes pa o njej ni kaj dosti slišati. Gre za pevko Nicole, ki je pred dvajsetimi leti zmagala na izboru za evrovizijsko popevko.

Prijetna popevka »Ein bisschen Frieden« in nežni obrazek plavalase sedemnajstletnice sta takrat na mah osvojila tv-gledalce.

Pred 14 dnevi smo jo lahko videli na nemški TV (ARD) z roko v mavcu. Patrick Lindner jo je povabil v svoj šov, da bi tako proslavila 20-letnico svojega uspeha. Nicol je vabilo seveda z veseljem sprejela, je pa imela smolo.

Na dan nastopa ji je spodrsnilo na marmornatih tleh kopalnice in je padla. Ob 19. uri so ugotovili, da ima zlomljeno roko, ob 20.15 pa je Nicol z nasmeškom in roko v mavcu že stopila pred kamere.

Postala bo mamica

Čeprav bodo kmalu zibali, noseča Claudia Schiffer blesti in je polna energije. Po poroki z angleškim poslovnežem (oba imata 31 let) Mathewom Vaughnom je zapustila manekenske piste in o njej ni bilo veliko slišati. Zdaj se je ponovno pojavila v javnosti. Tokrat kot gostja na premieri nekega filma v Los Angelesu. Navzoči so vedeli povedati, da sta z Mathewom kar prijeten, normalen par, ki ga zvezdniška

Boris se umirja

Po velikem škandalu, ko je prišlo na dan, da ga bo utaja davkov veliko stala, in po koncu velike, vendar kratkotrajne ljubezni s Patricijo Farameh se je teniška zvezda Boris Becker umiril in ga skorajda ni več v javnosti. Zaradi pričakovanih stroškov je prodal svojo luksuzno vilo in se preselil v hotel s petimi zvezdicami v Münchnu. Novo stanovanje je veliko 100 kvadratnih metrov, kopalnica je v marmorju, izbrano pohištvo pa je v klasičnem francoskem stilu. Vstaja ob devetih, ob enajstih pa že trenira tenis. V septembru načrtuje več ekshibicijskih teniških dvobojev, ki bodo spet napolnili njegovo mošnjo.

Punca meseca

Ko jo je Hugh Hefner, lastnik Playboya, prvič ugledal na neki zasebni zabavi, ni mogel verjeti svojim očem. Pred njim je stalo dekle, ki je neverjetno spominjalo na nekdanjo filmsko divo Doris Day, žensko njegovih sanj. Uro pozneje sta zapustila party. Nekaj dni pozneje se je v poznavalskih krogih

Ernest Veleberič:

Gospodove milosti bom na veke opeval

Spodaj podpisani faran Štefan me je nagovoril, da bom nekaj povedal o svojem življenju.

Rodil sem se 28. novembra 1926. leta v kmečko-obrtniški družini v Bogojini materi Kristini in očetu Janezu. Življenje sta sicer dala devetim otrokom, od katerih pa je Polde, star devet let, umrl, drugi pa živimo. Bernadka je bila bolničarka in se ni poročila. Kristina in Katica sta kmetici. Prva se je poročila na Ivance, druga pa na novi dom v domači Bogojini. Ivanka in Marija sta bili bančni uslužbenki. Prva si je ustvarila družino na Ravnah, druga pa v Kotljah. Sestra Amalija pa je vzela za moža Franca Elijaša in nadaljujeta delo na naši domačiji. Jaz, Ernest, in brat Izidor pa sva postala duhovnika.

Naš stari oče, dedek Jožef, ki je bil pri hiši vert, je hotel, da bi se jaz izučil v Železnini v Dobrovniku za trgovca, mene pa je bolj vlekla gimnazija, ki sem jo pozneje res obiskoval, in sicer v Murski Soboti. Bil sem nekje sredi izobraževanja, ko so Madžari okupirali Prekmurje, in potem je postal učni jezik madžarščina, ki pa je seveda nisem obvladal, zato sem imel popravni izpit. V tistem obdobju sem moral tudi za dva meseca na prisilno delo na Madžarsko. Gimnazijo pa sem končal junija 1946. leta, torej v prvem letu po osvoboditvi. Tudi tedaj sem moral na »prostovoljno delo«: dva meseca sem gradil progo Brčko-Banoviči. Potem sem se lahko vpisal na medicinsko fakulteto, saj sem si želel, da bi postal zdravnik. Zaradi študija so mi za šest let odložili služenje vojaščine.

Dobro se spominjam: 15. novembra 1946. leta je bila v Unionovi dvorani v Ljubljani

V prvem letniku medicine sem doživel čudež: postal

sem duhovnik

Očala so moja sprememba. Tale posnetek je iz obdobja, ko sem bil še kaplan.

telovadna prireditev. Ker sem se kar nekaj let ljubiteljsko ukvarjal z atletiko (metanje diska, krogle in koplja, dviganje uteži), me je zadeva zanimala in sem si jo ogledal. Prireditev se je zavlekla do polnoči in ker travmaj v tistem času ni več vozil, sem šel tri kilometre peš do stanovanja v Povšetovi ulici. Zjutraj, bila je nedelja, bi moral zgodaj vstati, da bi se z »medicinci« udeležil zborovanja na Vrazovem trgu; a bil sem utrujen in zaspan. Ko sem le vstal, sem rajši šel k maši, ki je bila ob deveti uri v stolnici. Ni bilo veliko ljudi. Naenkrat pa sem zaslišal vpitje in kričanje parol: Beograd - Moskva - Tito - Stalin! Med obredom v cerkvi zavestno nisem nič molil. Na koncu maše sem vstal iz klopi in pred odhodom iz cerkve pokleknil... Ko sem vstal, sem v sebi jasno in razločno začutil, da sem odslej duhovnik! Po tem dogodku, ki ga imam za čudež, se mi je prelomila živ-

ljenjska usoda. Že naslednji dan sem šel na medicinsko fakulteto po dokumente in dr. Lavrič, Titov zdravnik, me je vprašal, kam grem. Ko sem povedal, da na teologijo, mi je brez komentarja vrgel indeks.

Teologijo sem končal v petih letih in bil sem pred posvetitvijo. Takrat, bilo je junija 1951. leta, je bilo bogoslovje še posebej na obeh Ozne in dva meseca nihče ni smel iz Ljubljane. To je tudi razlog, da nas šest prihodnjih novomašnikov z območja mariborske škofije škof dr. Držečnik ni mogel posvetiti v Mariboru, ampak je to storil v Ljubljani. Prvo sveto mašo pa smo seveda vsi želeli imeti v domači župniji, vendar so se pritiski oblasti nadaljevali. Jožetu Lovranu iz Prevalj in meni pa je le uspelo priti v domači župniji. Jaz sem imel novo mašo 8. julija 1951. leta v Bogojini. Za novomašno geslo sem si izbral psalm 88,2 *Gospodove milosti bom na veke opeval*. Oblast ni dovolila večje slovesnosti zunaj cerkve, zato je bilo na premiciji (pogostitvi) v naši domači hiši le dvajset ljudi in približno toliko še na župnišču. (Zares skromno v primerjavi z zdajšnjimi pogostitvami, ko se zbere pod šotori več kot petsto ljudi, prip. Š. S.). Potem sem nekaj mesecev v Kančevcih nadomeščal umirajočega župnika Franca Faflika, 1. novembra 1951. pa sem nastopil redno kaplansko službo v Lendavi. Po letu dni so me poklicali v JLA, ki sem jo služil leto dni v Bjelovarju. Splet sem se vrnil v Lendavo in opravljal kaplansko službo do sredine maja 1955. leta, nakar sem bil premeščen za kaplana v Slovensko Bistrico. V neki pridigi

Zdravje mi nagaja in zdaj sem že lep čas v škofijskem domu v Mariboru, občasno grem pomagat v kako župnijo, dvakrat mesečno pa obiščem oskrbovance doma na Pobrežju.

iz Slovenske Bistrice in škof me je premestil za kaplana v Črenšovce, kjer je bil tedaj župnik Ferdinand Herman. Pri njem sem vzdržal pet mesecev, potem pa sem postal župnijski upravitelj in pozneje župnik v Zgornji Kungoti in Gaju nad Mariborom, in sicer od marca 1957. do novembra 1964. leta. Naslednjih sedem let in nekaj mesecev sem bil župnik v Majšperku, nato od februarja 1972. do 31. julija 1982. leta župnik v Veliki Polani. Potem sem se invalidsko upokojil, čeprav je škof želel, da bi še ostal aktivno v dušnem pastirstvu, češ da nisem tako bolan, da ne bi zmoget. Slednjic sva se le ujela. Po upokojitvi sem nameraval živeti z neko družino v Kančevcih, a je to propadlo, zato sem odšel v dom duhovnikov pri mariborski škofiji, kjer sem še danes. Zelo mi nagaja zdravje, kljub temu pa dvakrat mesečno kot duhovnik obiščem onemogle v domu na Pobrežju.

Silva in Ivan

Nista bila znanca, vendar sta brž postala prijatelja, ko je Ivan Ščernjavič, izučen kovač, krovec in tesar z Dolnje Bistrice (tudi gostinec v Lendavi), dovolil, da je vzela v roke njegovo kladivo Silva Potočnik, delavka v računovodstvu v ljutomerskem trgovskem podjetju Vesna. Hotela je namreč dokazati, da tudi ona zna vihteti kovaško kladivo (čeprav oblečena v belo obleko), in to je pred številnimi pričami tudi potrdila. Še Ivan je bil navdušen nad njenim znanjem. Kasneje smo zvedeli, zakaj je bila tako pogumna in odločna - kot otrok je rada zahajala k dedku Horvatu na Razkrižje in se »vrtela« po kovačnici.

Posnetek z zlate maše v Bogojini. Prvi z leve proti desni je moj brat Izidor, potem sem jaz, nato diakon Franc Murks, nato škof Jožef Smej in Štefan Casar, župnik v Juršincih.

sem govoril o zakramentu svetega zakona in o tem, kaj pomeni cerkvena poroka ter kakšne posledice imajo tisti, ki niso cerkveno poročeni. Za vsebino je seveda zvedela Ozna pa tudi moj »šef« župnik ni ravno maral kaplanov, ki se običajno ljudem priljubijo, zato ne čudi, da sem se moral zagovarjati in celo na dva meseca in pol zapora so me obsodili. Pozneje sem zvedel, da je sodnik nekje izjavil, da bi »kaplana moral obsoditi na šest mesecev, a mu manj kot dva meseca in pol nisem mogel dati«. Odsedel sem: polovico z delom na travnikih, polovico pa v samici. Po izpustitvi sem hotel čimprej

Zelo sem srečen, ker sem ostal vseh petdeset let duhovništva zvest svojemu novomašnemu geslu, vzetemu iz psalmov: *Gospodove milosti bom na veke opeval*. Zlatomašni jubilej sem praznoval sicer že lani: 8. julija v Bogojini in 5. avgusta v Veliki Polani. Obakrat je bilo slovesno, za kar se moram zahvaliti sobratom duhovnikom in vernikom. Večkrat premišlujem o dogodku izpred več kot šestdesetih let v ljubljanski stolnici, ko sem se brez velikega razmišljanja odločil, da ne bom zdravnik, ampak duhovnik. Nekako pa sem vseeno postal »zdravnik«, vendar ne telesni, ampak zdravnik duš.

V Veliki Polani sem bil župnik več kot deset let, zato sem tam ponovil zlato mašo. Moj naslednik je Franc Kodila. Ljudje so se mi pristrčno zahvalili za dušnopastirsko delo.